

P H A L E G,

S I V E,

DE GENTIVM SEDIBVS

PRIMIS, ORBISQVE TERRAE

SITV, LIBER,

BENEDICTO ARIA MONTANO

HISPALENSI AVCTORE.

A N T V E R P I Æ

Excudebat Christophorus Plantinus Prototypographus
Regius, ad sacri Apparatus instructionem.

Anno M: D. LXXII.

P H A L E G,

S I V E,

DE GENTIVM SEDIBVS

PRIMIS, ORBISQVE TERRAE

SITV, LIBER,

BENEDICTO ARIA MONTANO

HISPALENSI AVCTORE.

ANTVERPIÆ

Excudebat Christophorus Plantinus Prototypographus
Regius, ad sacri Apparatus instructionem.

Anno M. D. LXXII.

BENEDICTI ARIÆ MONTANI

HISPALENSIS IN LIBRVM PHALEG,

SIVE DE GENTIVM SEDIBVS PRIMIS, ORBISQVE
TERRÆ SITV, AD LECTORES PRÆFATIO.

In qua de ea vtilitate, quæ ex factorum librorum lectione percipitur,
deque Geographiæ ratione, atque vsu differitur.

*V*M in eo studiorum genere, quibus studii ætas puerilis ad humanitatem informari solet, ab initio versatus ætatis essem, tantum ipse, tum mea, tum magistrorum diligentia, laboris, operæque ea in re posui, vt, breui, planeque adhuc adolescens (tunc enim vigesimum ætatis annum agebam: ex eoque tempore ad hanc vsque diem quinque ac viginti effluerunt anni) hominum doctissimorum iudicio, ad grauiora me studia conferre possem. Cum autem ad eam, quam mihi natura tribuit, animi, ad Sacræ Theologiæ studia propensionem, accederent illa quoque, quæ quidem de eius scientiæ præstantia, tum de meis parentibus, ac propinquis, non vulgari doctrina, ac pietate viris continuo audiebam, tum de iis etiam hominibus, quos ego homines studiorum magistros, temporibus illis, longe doctissimos habui: mirifice me quedam eius scientiæ cupiditas incendit. Quocirca, cum eius discendæ causa, totum me ad scholasticam (quam vocant) Theologiæ palestram contulissem, ita eius scientiæ præceptis decurso studiorum spacio auctus sum, vt, eorum, quos dixi, doctissimorumq. hominum sententia, libros sacros, adhibito iudicio, legere, peruoluereq. possem. Cumq. in illis ipsis Academicis versarer, in quibus (vt dixi) in humaniorum (quas vocant) literarum studiis ætatem consumpseram, ex sacra Theologia, ad cuius studia animum applicueram, voluptatem capiebam propè singularem. Et quemadmodum ij facere solent, qui, quod semel adamarunt, ad id, quam proximè possunt, accedunt: ita quoque ego, iis omnibus libris, qui quidem ad eam, quam dixi, scientiam necessarij erant, conquisitis, à cætu hominum atque frequentia, tanquam in portum me in solitudinem recepi. id, nimirum, mihi ipse persuaferam: quæ ars me, quoniam patet ætatem inter homines innocentissimam agere, & ad Dei voluntatem, eamque, quam is in suis oraculis viuendi normam hominibus præscripsit, vitæ meæ actiones conformare deberem, doceret, eam vt artem adipiscerer, summo studio, maxima cura, tota animi contentione emittendum esse. Itaque in ea solitudine, ac rura tantum peragrans, vixi aliquot annos, id est, dum id mihi per propinquos licuit ac necessarios. Hi enim cum meo congressu, & colloquijs (vt dicebant) diutius carere non possent, eosque incredibile teneret desiderium, tandem ex iis me locis, suis precibus, obrestationibusque eruerunt. Eam autem quæ illud tempus consecuta est, ætatis meæ partem, partim in nouis peregrinationibus (quarum ab ineunte ætate fui studiosus) partim in ministerio, familiaque regis mei, pro eius muneris ratione, quo ego munere, quæ ipsius in me liberalitas est, ac beneuolentia, apud eum fungor, consumpsi. Ita tamen, vt, quas horas, quosque dies, occupationibus meis detrahere poteram, eos, iis, ad quæ me referbam; Theologiæ studiis, quibus quidem nihil vnquam mihi fuit optatius, integros transfigerem. Equidem in ea sum sententia, vt, totum illud tempus, quod quidem à me eo in studij genere non ponitur, perire mihi existimem. Sacratissima enim hac scientia nihil iucundius, nihil præstantius, nihil æniquè optabilius esse potest, ac debet. hæc enim eos omnes homines, qui, quo numine ac spiritu Apostoli, eodem ipsi nondum sunt afflati, erudit, & ad veram æternæ beatitudinis cognitionem conducit: hæc quo modo vita humana ad præscriptum diuinæ voluntatis sit conformanda, sola homines docere potest: hæc vna sacris suis libris omnes omnium, quotquot sunt, artium ac scientiarum thesauros complectitur: nullumque animum discendi cupidum cibis suis explere, abundeque delectare non potest: summus enim ille opifex, edificatorque mundi Deus, quâ ratione hunc terrarum orbem ab se, hominum causa, conditum esse, iis in libris, testatus est, eadem quoque omnes thesauros eius scientiæ, ac sapientiæ, quæ quidem ab hominibus percipi potest, tam eius, quæ ad naturæ cognitionem, quam quæ ad artium hominum generi necessariorum inuestigationem pertinet, in iis explicuit. Quæ verò argumenta à summis, grauissimisque Philosophis, in diuersis artium, scientiarumque generibus, acutè, subtiliterque tractata sunt, ea, hisce in libris eo traduntur illustrius, quod is qui ea dictauit, id est, Deus ipse maiore est auctoritate: quam quiuis alius. Equidem, ipse pro exiguis ingenij mei viribus, ex longa, attentaque sacrorum librorum lectione; infinita propè, & animaduerti, & collegi, quæ si mihi cum iis, quos in Hispaniis, Italia; Gallia, atque in hac regione, doctrinâ; pietateque præstantes amicos habeo, omni alia cura exsoluitis, communicare liceret; mihi non est dubium; quàm septem aut octo annorum spacio eam in omni artium, ac disciplinarum genere volumina, è sacris tantum ducta fontibus, conscribi possint, quæ illis ipsis, quæ à Græcis, Latinisque olim conscripta fuerunt, æquare se aut etiam antepone possent. Atque huius quidem rei breuia aliquot exempla in iis, quos superiori anno, in duodecim Prophetas conscripsimus, Commentarijs, tum in eo libro, quem Ioseph, siue de Arca sermone inscripsimus, à nobis allata sunt, ac plura etiam posthæc, fauentè Deo, adducentur. Quorum in rerum numero vnum genus est eorum, quæ ad sacram pertinent Geographiam: (atque hæc fortassis, expectari minus poterant) quo quidem in argumento, quantum nos lucis, iis qui illius artis studiis sunt dediti, ex sacre scripturæ thesauro attulerimus, aliorum sit iudicium. Equidem plus mihi hisce in libris, quam apud quemuis alium ex antiquis Scriptoribus, profecisse videor. Quis enim vnquam ante à de vera terræ, marisque forma, eaque se

PERU regio.

qua se mutuo contingunt, connexione, adeo certa, quaeque ita cum illis, quae quidem à recentioribus observata sunt nauigantibus, conueniant, literarum commendauit monumentis, atque ea quae in sacris traduntur libris? Quae uero de caelo ipso, calor, ac siderum motu, de toto illo, quod inter caelum atque terram est, spacio, (quod Hebraice ריקון dicitur) uentis, pluuia, grandine, de omni denique, earum rerum natura, quae res, tum in sublimi, atque excelsa aëris parte, tum in terra procreantur, quis unquam ita subtiliter disseruit, ut, quae ab eo sunt tradita, cum iis quae ex sacris possunt deprimi libris, conferri aliqua ex parte queant? Enim uero nullam philosophandi rationem tutiorem, iucundiorēque homines sequi possunt, illa, quae ab eius petitur auctoritate, qui earum omnium artium, ac scientiarum, de quibus apitur, est auctor. Sed ut haec missa faciamus, et in aliud tempus differamus, illud non est praeterendum, amplissimam illam orbis terrarum partem, quae quidem auro, argento, gemmis, aliisque multis, quae ab hominibus maxime fiunt, quaeque ad uitam sunt necessaria, mirandum in modum abundat, quae nuper ab Hispanis nauigantibus primum inuenta esse creditur, nouisq; orbis appellatur, ex ea, quae in sacris traditur libris, terrarum orbis descriptione, apertissime cognosci posse. Quinimo et illud ex sacra Scriptura docere possumus, eam terram Israelitis fuisse notissimam: illos enim ad eam saepius nauigatione contendisse constat. Sanè neq; Strabo, aut Mela, Stephanus, Solinus, Ptolemeus, et alij, aut Plato et Aristoteles, qui quidem obscure, ac ueluti per aemigmas, de iis, quae sibi ignota erant, differuerunt: aut potest illi, qui, ne quid ignorare uiderentur, nihil fabulis non aspergebant suis: nullus denique ex Graecis, Latinisue Scriptoribus, quorum scripta ad nostram usque peruenerunt atatem, aliquid edidit, quod si, quale tandem id sit, diligenter examinetur, comparari possit cum iis, quae Moses de terra Ophir apertissime scripsit, uel quae Ionathan Propheta, eius, quae est de Regibus Iudae, scriptor historiae, copiose et exacte tradidit: aut cum iis, quae ab eo qui Paralipomena Spiritu sancto dictante scripsit, disertis sunt descripta uerbis. Is enim non solum de classe à Salomone apud Tyrum aedificata, atque in eo maris rubri portu, qui Chaffion Gaber dicitur, instructa, Orientemque versus deducta, deque nauigationis tempore et mora, de rebus inde atque ex illis insulis, continet, eiusque terra littoribus, quae nauigantes praeterlegebant, in alias regiones allatis, mentionem exactam facit: uerum etiam terram illam, ex qua tanta optimi auri copia eliceretur, et ad alias gentes asportaretur, eam, inquam, terram, iam tum פרוציה Paruaim appellatam esse, aperte docet. quae quidem dictio, iis qui uel tantum Hebraice sciunt legere, duas regiones, olim Peru dictas, clare demonstrat: unam quidem, quae eodem uocabulo, hodierno etiam die Peru dicitur: alteram uero, quae noua Hispania à nauigantibus est appellata. Eius autem regionis aurum purissimum, atque in maximo pretio apud omnes gentes fuisse constat. Atque Interpres quidem, uel ob ignotam sibi regionem, uel potius in eius, quod illa regio exhibebat, auri laudem, cum in Hebraeo ita scriptum legatur, וְהָיָה אֲרָם וְהָיָה אֲרָם. Et aurum illud, aurum PERU, et PERU, nam פרוציה in numero duali אֲרָם dicitur: ille, inquam, conuertit, et aurum erat probatissimum. Quocirca quicquid auri inter alias Gentes, priscis illis seculis in usu fuit, id ferè totum ex illius terra cauernis elicitum esse existimamus. Neq; enim aut Tagus, aut Padolus, et Hermus, aut alia olim celeberrima flumina, quorum uide aurum secum simul trahere dicitur, tantam eius copiam hominibus suppeditare potuerunt, quantum olim ab iis qui hostes debellarat, nouasque Romano imperio prouincias adiecerant, et illorum quaestoribus Romam aduectam fuisse legimus. quippe quae olim illorum fluiorū natura fuit, eandem hodierno die esse constat. exiguum sanè suorum laborum mercedem, eamque, quae inter dum intermittitur, recipere solent ij, qui auro ijs in fluminis uentibus, et ab iis, quibus annexum est, sordibus secedendo, multum temporis operaeq; consumunt. Quae quidem ex re fit, ut maximam illam auri copiam, ex terra Ophir ad Indos Orientales, ad Synarū Gentem, ad Aethiops, et ad alias regiones, quae illis magis sunt propinqua, eosque populos, qui sunt ad Occidentem, et armorum vi, longaque commerciorum consuetudine perlatam esse constanter asseramus. At uero, ne quisquam temerè nos in ea sententia esse putet: apud sacros Scriptores, quotiescunque de rerum pretiosissimarum comparatione agitur, frequens illius auri, quod ea ex terra allatum est, mentio fit: quae sanè, nisi illud aurum temporibus illis in usu apud omnes homines maxime fuisse, facta non esset. Neque enim solum à Dauide, Salomone, Isaia, et eius libri, qui Ecclesiasticus dicitur, Scriptor, qui quidem omnes fuerunt Israelitae: sed ante illorum secula, à Iob quoque Armenio homine, aurum Ophir commemoratur. Sinarum quoque regionis meminit Ieremias. Atque hanc quidem ueteres, cum multo magis sibi esset uicina, quam terra Ophir, uix tamen nominauerunt. Et si uero ad eam nostri homines nauigatione contenderunt, ab iis tamen perustrata non est. eam ob earum rerum, quae ibi magno sunt artificio, admirabilem elegantiam, quaeque inde ad nos afferuntur, non satis omnes mirari, ac laudibus celebrare possunt. Denique ceteras omnes orbis terrarum partes, quae quidem ab uno mari, ad alterum usque protenduntur, nulli unquam Scriptores tam aperte atque distincte, neque tam certa serie, ac singulorum nominum diligenti annotatione demonstrarunt, atque unus Moses, qui ea disertè, ac uerè, literarum consecrauit monumentis. Erat nuper apud me uir longè doctissimus, AVGVSTINVS HUNNAEVS, qui regis stipendius in celeberrimo Louaniensi Gymnasio Theologiam docet, is, inquam, cum hosce de sacra Geographia Commentarios conscriberem, ea quae de terra, marisque situ iam scripseram, legeret, eas res adeo disertè ac manifestè sacris contineri libris summo perè mirabatur: ac potissimum eo in argumento, de quo antiqui Geographi cum scripserunt, atque ea quae aut ipsi uiderant, aut ab alijs audierant, memoria prodiderunt, omnia fabulis, ac falsis descriptionibus corruerunt, atque hac ratione ueritatem tenebris obuoluerunt. Atque is quidem praclarissimus uir, hoc, quod ei fuit ualde gratum, à nobis responsum tulit: Eandem, scilicet huiusce rei, atque amplissime, magnificentissimeque domus esse rationem. qui enim tam in domum, bis, tere introierit, aut etiam qui continuo in ea habitat, non ita totius eius aedificij formam perspectam habere potest, atque Architectus ipse, qui omnem eius aedificationis rationem, eiusque partes singillatim ab iis fundamentis usque ad tectum probe tenet. Itaque cum Deus mundi huius sit aedificator, suoque uerbo admirabilem hanc naturam, rerumque omnium fabricam considerit, quae caeli ambitu complexa, mundus appellatur, cuius quidem in suprema parte ipse habitat, infamam uero hominibus incolendam concessit, is, inquam, omnes illius partes, quae incoluntur, quaeq;

non exacte

non exacte describere atque demonstrare solus potest. id quod ab eo sacris in libris abunde est praestitum. Inter ea autem omnia, quae quidem sciri, cognoscique ab hominibus possunt, orbis terrarum, eiusque partium descriptio, quam uocant Geographiam, ob singularem ipsius utilitatem, eamque, quam obtinet, dignitatem non in postremis haberi debet: praesertim uero cum ad eam animus per se quodammodo alliciat. Id quod ex eo, quod, quamplures excellenti homines ingenio, singulari quodam eius artis studio, nullis parcentis laboribus, maximam orbis terrarum partem peragrarunt, intelligi potest. Accedit etiam, quod cum haec terra à Deo immortalis eam potissimum ob causam sit condita, ut ea hominum sit domicilium: eam, si propter uitae breuitatem, aut humanam imbecillitatem corpore peragrarè non possumus, saltem propter eius pulchritudinem, admirabilem elegantiam, creatorisque dignitatem, animo, menteque inuisamus et complectamur. Pleraque sunt alia ob quae, huius orbis descriptionem necessariò ab hominibus cognosci oportere existimemus. Illud enim in primis maxima est admiratione dignum, ex tribus tantum familiis hominum genus adeo esse propagatum, easq; familias in tantam hominum multitudinem exercuisse, ut nullus in terris locus, qui modo labore et industria coli possit, hominibus uacuis reperiat. Videmus praeterea singulorum commoda locorum non illorum tantum contineri finibus: sed ea ad omnes alias nationes rerum permutatione emanare. adeo ut haec, quae auri ferax est regio, illud ceteris, quae quidem illo carent, impertiat: illa, uellex, easque, ex quibus ea conficiuntur, res alijs abunde suppeditet: alia uero earum rerum, quae res ad hominum uitam sunt necessariae, quaeq; adeo à Deo sunt conditae, ut ijs homines, orato erga ipsum animo utantur, quibus abundat, cum alijs comunicet. Quid quod illa humani generis societas, uel vnica ea ex re demonstrari potest, quod homines ab uno rerum omnium conditore creatos, ex uno omnium hominum parente Adamo, ex unoque Seth, atque adeo ex uno Noe, tribusq; eius uiri familiae simul cum ipso ab unum illa aquarum multitudine in arca seruatis, quaeque in tot populos, ac gentes, maximo locorum, regionumq; interuallo inter se distantes, adductae sunt, eos, inquam, homines una generis communitas coniungit, una omnium natura eos inter se facile conciliat? Etsi uero singularum nationum diuersa fuerunt instituta, diuersa linguarum genera, diuersi antea religionis cultus, attamen uno omnes animo esse debere, atque adeo in unum corpus coire posse uidentur. Neque uero maiori cum difficultate, quinimo multo aptius, ac promptius ij qui per Christum regenerati fuerint, in vnus Catholicae Ecclesiae communionem conuenire possunt, quam olim hominum genus ex uno communi omnium terreno parente procreatum in vnam societatem copulari poterat. Nullum uero iam impedimentum, nullum tanta potest esse difficultas, quae, quominus Euangelium (cuius propagatione haec, de qua loquimur, concordia, atque societas miri debet) ad exteras, longinquasque nationes perferatur, efficere possit: idque potissimum cum nulla penitus in toto terrarum orbe regio sit, quam eius incolae quondam occuparunt; ad quam quidem ij, qui ad eam rem legati fuerint, contendere, ac peruenire non possint: praesertim cum id eo maiore animorum coniunctione, uerumque omnium communitate, ac maiore facilitate fiat, quod ij qui diuino spiritu ducuntur, iis antecellunt, qui, quod mutuis inter se discordiis, linguarum dissimilitudine, animorumque dissensionibus laborabant, in diuersa atque inculta loca, alij ab alijs recedere coacti sunt. Huiusmodi enim homines ipsa discordia diuersos agebat, eos itinerum, atque locorum pericula anxios, sollicitosque habebat, ac saepius ab incepto retardabat opere, eos rerum necessariorum, quas sibi nondum comparauerant, inopia premebat, eos humana fragilitas, ac labor defatigabat. Quibus uero Deus salutis nuntium, uel ad eos homines, qui remotissimas orbis terrarum partes incolunt, perferendum credidit, is quid potest esse impedimento, quominus commissum sibi munus, alacri, promptoque curent animo? quid est, quominus ad ultimas gentes ac terras, quae non solum ex nouis orbis terrarum descriptionibus, uerum etiam ex sacris literis multo luculentius cognosci possunt, peruadant, impedire eos possit? num pericula? at, cum spiritu Dei sint repleti, ea nullo modo perimeunt. num serpentes? at eos ipsi pede comprimunt, ac manibus illesi tractant. num leones? at hos in fugam conuertunt. num uenenas? at si uenenatas potiones biberint, nihil tamen grauius patiuntur. num linguarum sermoneque diuersitas? at linguis, cum opus est, loquuntur omnibus. Morbos uero tantum abest ut timeant, ut potius ij qui aduersa ualentudine afficiuntur, simul atque sibi à sanctis hisce uiris manus impositae sunt, conualescant. à quibus nec bellum us gentibus quas adierint inferendum, sed diuina pax afferenda est, et summa prosperitas: adeo ut quas tandem ad terras proficiscantur, illud audiant: Quam pulchri sunt super montes pedes annuntiantis, et praedicantis pacem, annuntiantis bonum, et praedicantis salutem! Neque uero iis qui antiquitatis certa ratione cognoscenda studio tenentur, Geographie cognitio gratissima ac iucundissima esse non potest: ex ea etenim conijci facile potest, quenam olim natio, cuius in amicitia, societateque permanserit: contra uero quanam et cuius in insensata fuerit inimica: quos inter populos eadem iura, eadem foedera, eademque uiuendi ratio communis fuerit. hinc etiam similitatum, iniuriarum, bellorumque cause minore certe labore, maiore uero fide, multoque certius, quam ex quouis alio scriptore cognosci possunt. Quaedam enim gentes quodam ueluti hereditario odio, atque discordiis inter se laborarunt: aliae uero perpetuo ueluti quodam societatis iure semper fuerunt coniunctae. Atque haec quidem seu odia, et inimicitias, siue foedera, ac societates, uerisimile est ex graui aliqua causa originem duxisse, quae postea temporis progressu, non paruis de causis inter illas ipsas gentes, ac populos conseruatae sunt, quorum ipsi initia demonstrare non potuerunt. Quae tamen necessariò ex ijs principiis atque causis, quas nos ex sacrorum librorum lectione obseruauimus, emanasse fatendum est. Legimus enim Canaecos, Aegyptios, Aethiops, Libyos, et Afros raro inter se bellum gessisse: saepius suas copias, uel ad aggrediendos, uel hostes in finibus arceados coniunxisse. Neque etiam nos praeterit, Assyrios hisce gentibus hostes fuisse infensissimos: atque Hebraeos tum Assyrios, tum iis, quas commemorauimus, nationibus perpetuo uel inuisos, aut saltem suspectos fuisse. annon haec omnia, Cham atque Sem, qui primi illarum gentium fuerunt auctores, diuersum indicant ingenium, quod quidem in eorum altum familiis postea ad posteros emanauit? Illam uero Scytharum et Aegyptiorum ueterem de antiquitate contentionem, quibus nam ex causis emanasse credendum est, praeterquam ex illa inimicitia, quae in tabernaculo Noe est orta, post impium illud flagitium Cham, qui, quas corporis partes patris sui tegere debuit, eas, per summum scelus, prodidit? Porro

Mac. 11.

Isa. 51. 7.

quod

filij & iudicij sententia, deinde rursus continuata serie vsque ad finem ipsum temporum rerumque omnium rationem integram obseruaturus, nunquam haecenus vel motu deficiens, aut lassus, vel vsu detritus, quamquam quasdam partium vicissitudines passus; tamen totus ipse sine sui detrimento conseruatus, idque Deo perpetuo agente & gubernante, obtinet, sicut de his omnibus rationibus diuersis in locis scriptum legitimus. Etenim firmavit orbem terrae qui non commouebitur. **Psalm. 92. 3.** Parata sedes tua ex tunc, à seculo tu es. Eleuauerunt flumina Domine, eleuauerunt flumina vocem suam: Eleuauerunt flumina fluctus suos à vocibus aquarum multarum. Mirabiles elationes maris, mirabilis in altis Dominus. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis. & Qui ligat aquas in nubibus suis, vt non erumpant pariter deorsum. Qui tenet vultum solij sui, & expandit super illum nebulam suam. Terminum circumdedit aquis vsque dum finiatur lux & tenebrae: Columnae caeli contrensiunt & pauent ad nutum eius. & Si clauso caelo pluuia non fluxerit propter peccata populi, & deprecati fuerint te in loco isto, & confessi nomini tuo, & conuersi à peccatis suis, &c. subiungitur tandem, Da pluuiam terrae quam dedisti populo tuo ad possidendum. Et rursus etiam scriptum est. Quia sicut caeli noui & terra noua, quae ego facio stare coram me, dicit Dominus, sic stabit semen vestrum & nomen vestrum. & Non igitur percutiam omnem animam viuentem sicut feci, cunctis diebus terrae sementis & messis, frigus & aestus, aestas & hiems, nox & dies non requiescent. & Haec dicit Dominus, Si inritum fieri potest pactum meum cum die, & pactum meum cum nocte, vt non sit dies & nox in tempore suo. & Potestas & terror apud eum est, qui facit concordiam in sublimibus suis. Quamquam verò mundus omnis integer, incorruptus, immutatusque permaneat, iustis tamen de causis nonnullae in eo partes miraculo à Deo edito mutantur, s. s. e. Posuit flumina in deserto, exitus aquarum in sitim: terram fructiferam in saluginem à malicia habitantium in ea. Posuit desertum in stagna aquarum, & terram sine aqua in exitus aquarum. & Si conuenerit aquas, omnia siccabuntur, & si miserit eas, subuertet terram. Mundi verò condendi duplicem causam fuisse legitimus: alteram vsus, alteram verò euentus definit. Vnus enim fuit homini vt orbis principi gratis constituto destinatus: Euentus verò Dei ipsius conditoris laus, gloria, & honor summo iure consecuta. s. s. e. Dicit Dominus Deus exercituum, extendens caelum & formans terram, & ponens spiritum hominis in eo. & Caelum caeli Domino, terram autem dedit filiis hominum. Horum enim hominum felicitas & beatitas omnis in Dei laudem & honorem euadat oportet, s. s. e. Et omnem qui inuocat nomen meum, in gloriam meam creauit eum, formauit eum, & feci eum. Atque mundus omnis (vt diximus) perpetuis legibus ad finem vsque ipsius à Deo conseruatur & fouetur, Qui custodit veritatem in saeculum.

Sunt verò tres in vniuersum maximae mundi partes, caelum atque id omne cui expansionis firmamenti que nomen indidimus, terra & mare, in quibus caelum pulchritudine, & altitudine hominibus ignota praestat, s. s. e. Suspice caelum & intueere & contemplant aethera quoddam altior te sit. Et forsitan vestigia Dei comprehendens, & vsque ad perfectum omnipotentem repeties. Excelsior caelo est, & quid facies eius? & Spiritus eius ornatu caelos.

DE TERRA. CAP. II.

MUNDI totius infimum ac medium locum ex diuini verbi decreto terra simul cum mari formata est, ita vt ex vtroque globus integer sit constitutus, atque in ipsa orbis conditione primum terra aquis ob-

uoluta iussu Dei repente exiit, sedemque immotam occupauit, s. s. e. Qui fundasti terram super stabilitatem suam, non inclinabitur in saeculum saeculi. abyssus sicut vestimentum, amictus eius, super montes stabant aquae. Ab increpatione tua fugient, à voce tonitru tui formidabunt. Ascendunt montes & descendunt campi in locum quem fundasti eis. & Quoniam secundum altitudinem caeli à terra, corroborauit misericordiam suam super timentes se. Haec vt contineatur, velut corporis ossa fulcimentum, montes firmissimam totius orbis & immobilissimam partem habet, s. s. e. Audient montes iudicium Domini, & fortia fundamenta terrae. & Comota est & contremuit terra, fundamenta montium conturbata sunt, & commota sunt. & Quia in manu eius sunt fines terrae, & altitudines montium ipsius sunt. & Commouetur è facie eius omnis terra; ipse enim fundauit orbem immobilem: ipse super maria fundauit eam, & super flumina praeparauit eam. & Tui sunt caeli, & tua est terra, orbem terrae & plenitudinem eius tu fundasti.

Atque terra ipsa à Deo ad hominum vsus, suamque ipsius gloriam formata ex prima ruditate, & incommoda, atque inuili natura magnam multarum rerum gignendarum & conseruandarum vim, multiplicemque tum habilitatem, tum efficientiam ex diuini verbi beneficio continet: quam rem differendo persequi, nec huius loci nec instituti, modò autem indicare satis fuit. Scriptum est autem, Germinet terra herbam viuentem, & facientem semen iuxta genus suum, & lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum. & factum est ita. & Producat terra animam viuentem iuxta genus suum, iumenta & reptilia, & bestias terrae secundum species suas. factumque est ita, &c.

Eadem verò terra iis quas educat animantibus omnibus, atque adeò hominibus alendis, satis abundè quod suppeditet, & in se habet, & oportune producit magna cum humani & sapientis animi admiratione. s. s. e. Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super terram, & vniuersa ligna quae habent in semetipsis sementem generis sui, vt sint vobis in escam, & cunctis animantibus terrae, omni que volucri caeli, & vniuersis quae mouentur in terra, in quibus est anima viuens, vt habeant ad vescendum: & factum est ita. & Quam magnificata sunt opera tua Domine: omnia in sapientia fecisti, impleta est terra possessione tua. & Qui emittit eloquium suum terrae, velociter currit sermo eius. & Misericordia tua Domine plena est terra. & Haec dicit Dominus, creans, & ipse Deus formans terram, & faciens eam; ipse plastes eius, non in vanum creauit eam; vt habitaretur formauit eam. & Tui sunt caeli, & tua est terra, orbem terrarum & plenitudinem eius tu fundasti.

Huius porò generis natura omnis vnà cum virtute, habilitate, opportunitate, atque omni denique sibi diuina liberalitate indito ingenio, Hebraico nomine **ARERS** proprie appellatur, quae ante perfectam sui naturam **JABASSA**, id est arida, dicta est. Idem verò nomen Latina lingua transpositis literis, & sibilationis peregrinae difficultate vitata, **TERRA** accepit. atque de eius perfectione & virtute à Deo accepta & conseruata. Scriptum est igitur, Perfecti sunt caeli & terra, & omnis ornatus eorum.

At verò prima illa & antiqua terrae fertilitas ipsorum cultorum culpa & noxa non nihil vitij accepit, ipsorum crimen antiquum exercitatione sui necessaria aliquo modo vltura, atque adeò etiam ne otio & segnitie scelus augetur, sed occupatione potius aliquantum impediretur, necnon cultura ipsi adhibita humani animi virtus exercitaretur, aut in officio contineretur, opportunitatem allatura, s. s. e. Maledicta terra in opere tuo. in laboribus comedes ex ea cunctis diebus virae tuae. Spinis & tribulos germinabit tibi, & comedes herbas terrae. & Emisit Dominus Deus hominem de

nem de Paradiso voluptatis, vt operaretur terram de qua sumptus est.

DE MARI. CAP. III.

ANTE explicatas mundi totius partes, aquae omnia aut erant, aut confusis rerum elementis turbantes celabant, s. s. e. Latet enim eos hoc volentes quod caeli erant prius, & terra de aqua, & per aquam consistens Dei verbo. Et dixit Deus, Fiat firmamentum in medio aquarum, & diuidat aquas ab aquis: & fecit Deus firmamentum, & diuisit aquas quae erant sub firmamento, ab iis, quae erant super firmamentum. aquas autem quae sub firmamento erant, in vnum locum congregatas, nouo indito nomine, & transmutata vt natura, ita etià appellatione ex **MATIM**, **IAMIM**, hoc est Maria vocauit. eam autem naturam tum mobilitate, & liquido fluxu, atque peruia grauioribus, vel durioribus corporibus secabilitate, necnon & opportunum locum facile occupandi continua quadam edemque diuisibili magnitudine aptauit: additaque admiranda virtute, multarum animantium generibus variis, ac numero ferè carentibus, educandis, alendis, idoneum verbi iussu effecit suo.

DE TERRAE ATQUE MARIS ORBE. CAP. IIII.

EX vtraque autem maris & terrae natura, vnum veluti corpus, Deus esse voluit, generis quidem formis dispar & distinctum, recte verò ad animantium omnium, atque hominum praecipue habitationem & vsus efficientiae, & commoditatis communicatione & societate penè idem. Namque terra primum ex diuini verbi decreto exiit, aquarum verò abyssus illa, terra ad sinistram relicta in vnum locum, hoc est se ad dexteram partem secessit, vnãque continuam regionem occupauit, variis sinibus & anfractibus terras aliquando aperiens atque intrans, qua continentem habitabilis tractum alluit, non nisi quã verò interruptens & ambiens, qua insulas constituit, atque ita qua vnum est, & vastum abyssi magnae, qua verò terras aperit atque intrat, aut circumluit, marium nomen obtinuit. ita tamen maria multa dicitur vt vnum tantum locum quacumque permeabilem, continuato aquarum elemento occupet, terminum, quem à principio Dei definitione accepit, perpetua obseruantia custodiat, nunquam amplius terram vt occultet, quamvis assiduis fluctibus impetatur occupatura vniuersam, ac tantò aliquando inundatura, quantum diuini consilij permissu concessum accepit. Habet autem plerumque pro muro & vallo arenam mollem, hoc est, aeternum diuinae prouidentiae & custodiae argumentum, s. s. e. Congregentur aquae quae sub caelo sunt, in locum vnum, & appareat arida: & factum est ita; & vocauit Deus aridam terram, & congregationem aquarum maria; & vidit Deus quod esset bonum. Animantium generi omnium educando, & hominis constituendo in orbe principatui commodam, hanc constitutionem indicasse Deus dicitur. Et scriptum est, Qui posui arenam terminum mari, praecceptum sempiternum quod non praeteribit. Et commouebuntur & non poterunt, & intumescunt fluctus eius, & non transibit illud. & Nunquid mare ego sum aut cetus, quia circumdediti me carcere: Et iterum scriptum est. Abyssus dicit, Non est in me: & mare loquitur, Non est mecum. & Iudicia tua abyssus magna. Totius autem maris aquae suis in locis congregatae, in rotundam formam coguntur, ita vt media sui parte altiores; ad terrae verò littora humiliores depressioresque sint. ideoque ex terra in mare nauigaturi descendunt, ipsa etiã abyssus hanc rationem obseruat suo (vt diximus) loco conclusa atque contenta, s. s. e. Congregans sicut in vtre aquas maris, ponens in the-

sauro abyssos. & Qui descendunt mare in nauibus, facientes operationem in aquis multis: ipsi vid. runc opera Domini, mirabilia eius in profundo. & Surrexit Ionas vt fugeret in Tharsis à facie Domini; & descendit in Ioppem; & inuenit nauem euntem in Tharsis, & descendit in eam. Ioppem in alto stram I. gimus, & tamen ad lictus maris, ideoque in eam descenditur; & inde in nauem quae etiam mari in ipso eminet. Et autem mare ad hominum nauigationes; & terrarum communicationes commodum, vt quae pro varia locorum terrae natura; alias atque alias diuersa gignuntur, & sunt, in humanos vsus commodius contemantur, atque etiam piscium ipsorum, & rerum, quae in aquis, non vnã aut forma, aut vtilitate continentur, commoditas hominibus ipsis nauigationis opportunitate contemantur, s. s. e. Quid est homo quod memores eius, aut filius hominis quoniam visitas eum? minuiti eum paulò minus ab angelis; gloria & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum. Omnia subiecisti sub pedibus eius; oues & boues vniuersas, in super & pecora campi, volucres caeli & pisces maris, qui perambulant semitas maris. & Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, & praestit piscibus maris, & volatilibus caeli, & bestiis vniuersaeque terrae. Hanc vniuersae terrae adeunda & dominanda hominibus facultatem mae ad nauigandum commodum praebet: neque verò huic rei obstant maris tempestates & turbationes, quippe quae non, nisi Deo volente, accidunt, & eodem iubente repente sedantur. Scriptum est enim, Tu dominaris potestati maris, motum autem fluctuum eius tu mitigas. & Spes omnium finium terrae, & in mari longè: praeparans montes in virtute tua, accinctus potentia. Qui conturbas profundum maris, sonum fluctuum eius. Et statuit procellam eius in auram, & siluerunt fluctus eius, & latati sunt quia siluerunt, & eduxit eos in portum voluntatis eorum: & Mirabiles elationes maris, mirabilis in altis Dominus.

Hoc igitur mare ambitione atque alluione sua duas habitabiles partes relinquit, alteram terram omnem siue continentem, alteram terram insularum, siue maris insulas dicimus, s. s. e. Rex verò Assuerus omnem terram & cunctas maris insulas fecit tributarias. Et cunctis regibus Tyri & vniuersis regibus Sidonis, & regibus terrae insularum qui sunt trans mare. & Reges Tharsis & insularum munera offerent.

Præterea mare latissimam totius orbis partem occupat, extenditur enim vltra medium, ad dexteram Orientis Solis & terrae, vel omni vel insulis comparatum amplitudine excellit: altera verò ipsa secundum longitudinem superatur: longitudinem autem dicimus spacium ab Ortus Solis vsque ad Occasum, siue (vt Gentes metiuntur) ab Occasu ad Ortum iacens, s. s. e. Longior terra mensura eius, & latior mari. quam obrem non malè dixit quisque ille auctor exiit, Mare positum est in spacio loco vt esset altum & immensum.

DE TERRA, MARIBVS ET FLVMINIBVS. CAP. V.

TERRA omnis quae Hebraico nomine **THEBEL** vocata, Latine habitabilis dici potest, nec continentiae nec naturae viribus vna est. Variè enim aquis maribusque diuisa variam ad habitandum commoditatem aliis atque aliis Gentibus praestat, ita tamen vna est, vt quae ob soli & caeli disparitatem dissimilia profert, comertiorum, & peregrinationum opportunitati in communes vsus exponat; atque ita Dei beneficium probet suis, s. s. e. Misericordia tua Domine plena est terra. Ea autem, vt mundus omnis, angulis differt quatuor, quorum nomina à caeli regionibus, vel à ventis, vel ab aliis insignibus rebus imposita sunt, s. s. e. Post haec vidi quatuor angelos stantes super quatuor angulos tetrae, tenentes quatuor ventos terrae, ne flarent super terram,

per terram. & illud, Omnes qui circa eum sunt, præsidium eius & agmina eius dispergam in omnem ventum, vnde Sol oritur, Oriens nominatur aut Ortus; vbi occidit, Occidens vel Occasus, vel mare: quæ decurrit dextra, vel Theman & Meridies, ad sinistram Aquilo siue Septentrio: Hebraicè autem, **ΚΕ-DEM, IAM, NEGEB, siue IEMIN, & ZAZA-PHON, s. s. e.** Dilataberis ad Occidentem & Orientem, & Septentrionem, & Meridiem. & Ab ortu Solis vsque ad Occasum laudabile nomen Domini. & Tui sunt cæli, & tua est terra, orbem terræ & plenitudinem eius tu fundasti; Aquilonem & dexteram tu creasti. Terræ autem omnis habitabilis locus duplici mari & Orientis flumine magno, & Occidentis terminis definitur, s. s. e. Et potestas eius à mari vsque ad mare, & à flumine vsque ad fines terræ. Atque terra omnis quacunquæ iacet, mari terminatur, s. s. e. Spes omnium finium terræ, & maris remotorum. Habitat autem terra magis secundum longitudinem quam secundum latitudinem. Multæ enim partes à Septentrione & à Meridie, vel propter æstus vim, vel propter frigiditatem importunitatem cultore carent, interpolatisq. habitatoribus coluntur. Ab Oriente verò in Occidentem omnis continuatis hominum sedibus frequentatur, s. s. e. A Solis ortu vsque ad Occasum magnum est nomen meum in Gentibus. Atque terra omnis suis rationibus absoluta, & efficacitatibus instructa, ornataque constat, ad vsus hominum comparata, s. s. e. Igitur perfecti sunt cæli & terra, & omnis ornatus eorum. & Cælum cæli Domino, terram autem dedit filiis hominum. Porro maria & fontes, & flumina maximas terræ opportunitates afferunt, & ad animantium potus, & ad agrorum culturas commerciorumque vsus, & piscium aliarumque rerum copiam suppeditant, s. s. e. Domini est terra & plenitudo eius, orbis terrarum & vniuersi qui habitant in ea: quia ipse super maria fundauit eam, & super flumina præparauit eam. Omnia autem flumina exeunt à mari, & in mare recurrunt, multis nominibus locisque distincta. sed quæ terram præcipuè instruunt, quatuor maxima sunt ex eodem fonte, in varias partes diducta, s. s. e. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradysum, qui inde diuiditur in quatuor capita: nomè vni Pison; ipse est qui circuit omnem terram Haurah, vbi nascitur aurum; & aurum terræ illius optimum est, ibique inuenitur Bællium & lapis onychinus. Et nomen secundi Gehon; ipse est qui circuit omnem terram Æthiopia. Nomen verò tertij fluminis Tygris, ipse vadit contra Assyrios. Fluuius verò quartus ipse est Euphrates. Atque Pison pleno alueo, eodemque magno fluit perpetuo: Gehon verò per vindemiam, Euphrates semper plenus. Tygris autem sub primæ æstatis tempora exundat. Terræ autem aquarumque globus ita compactus est, vt ab Ortum in Occasum per Aquilonem longior terra quam mare sit. Latitudinem verò ab Aquilone terra, à Meridie mare occupet, quod ab Orientis regionibus in Occidentem deflexum terræ duplicis maris nomine alluit, s. s. e. Et à ciuitatibus munitis vsque ad flumen, & à mari de mari. & Dominabitur à mari vsque ad mare. & Tui sunt cæli & tua est terra, orbem terrarum & plenitudinem eius tu fundasti; Aquilonem & mare tu creasti: Et à Solis ortu & Occasu, ab Aquilone & mari. & Commotebuntur à mari vsq. ad mare, & ab Aquilone vsq. ad Orientem.

At verò mare illud magnum nisi qua terras subiens, promontiorum aut tractuum sinibus admissum excipitur, vnum ac perpetuum continuumque est, multaque abyssus in vniuersum dicitur, s. s. e. Ecce vocabat iudicium ad ignem Dominus, & deuorauit abyssum multam, & comedit simul partem. & Iustitia tua sicut montes Dei, & iudicia tua abyssus multa. Ex hoc autem mari duo celeberrima in terras insinuantur, à

Gen. 12. 14
Gen. 28. 14
Psalm. 49. 1
Psalm. 88. 13
Zach. 9. 10
Psalm. 65. 6
Mal. 1. 12
Gen. 2. 11
Psalm. 113. 16
Psalm. 124. 7
Gen. 8. 2
Eccl. 1. 7
Gen. 2. 10
Eccl. 1. 4. 34
Mich. 7. 12
Psalm. 71. 3
Eccl. 4. 23
Psalm. 88. 12
Psalm. 106. 3
Amos. 8. 12
Amos. 7. 3
Num. 34. 5
Deu. 33. 23
Deu. 34. 2

Meridie alteri, ab Occasu verò alterum. hoc magnum & Occidentale, & nouissimum mare, & mare indefinito nomine. Illud verò mare deserti & mare solitudinis dicitur. Atque magni in hoc mare piscium aliarumque animantium copia refertissimum insignem draconem habet, siue cete siue alio nomine Latine dictum, qui cum in mari natat, semitam repleuit aquis: nauibus etiam excipiendis & ferendis, atque nauigationibus exercendis apprimè idoneum est, s. s. e. Hoc mare magnum & spatiosum manibus, illic reptilia quorum non est numerus: animalia pusilla cum magnis, illic naues pertransibunt. & qui descendunt mare in nauibus facientes operationem in aquis multis, ipsi viderunt opera Dei, & mirabilia eius in profundo. Illud verò alterum iuncti siue papyri illius, & carecti quæ ad scribendum instrumeta suppeditant, est feracissimum. vnde **ZZVENH** cognomen accepit. Sunt præterea & alia loca quæ fluminum defluxionibus exceptis magna aquæ vim continent, atque maris etiam nomè fortiantur omnia hæc vna cum ipsis fluminibus, s. s. e. Creauitque Deus cete grandia & omnem animam viuentem atque motabilem, quam produxerant aquæ in species suas, & omne volatile iuxta genus suum. Et vidit Deus quod esset bonum, benedixitque eis dicens, Crescite & multiplicamini, & replete aquas maris. Ex his autè quæ nobiliores in sacra geographia habentur, sunt mare antiquius siue Orientale, quod posteriora secula Genæareth, Galilæa; atque Tyberiadis appellauerunt: Et quod subuersis quondam magnis viribus extitit, Salis mare dictum, & apud Ezechielem Orientale appellatum.

DE TERRÆ DIVISIONE.

CAP. VI.

TERRAM filiis Adam omnibus colendam communiterque habitandam concesserat Deus, s. s. e. Et creauit Deus hominem ad imaginem & similitudinem suam, ad imaginem Dei creauit illum, benedixitque illi Deus, & ait, Crescite & multiplicamini, & replete terram, & subijcite eam, & dominamini piscibus maris, & volatilibus cæli, & vniuersis animantibus quæ mouentur super terram. Et rursus: Ingredimini super terram, & crescite & multiplicamini super eam. Eam autem omnem vt communem, ita communi studio coli, habitari, atq. vnius Dei cultui addici oportuit: sed hominum malicia factum est, vt primum linguas, opinionibusque diuisis, cultus etiam per varios errores turbati didicerentur, s. s. e. Et cecistis Sacerdotes Domini filios Aaron, atque Leuitas: & fecistis vobis Sacerdotes sicut omnes populi terrarum: quicumque venerit & intiauerit manus suas in tauro, de bobus, & in arietibus septem, sit Sacerdos eorum qui non sunt Dei: Noster autem Dominus est quem non dereliquimus.

Sed cum hominū in malum consensio pertinax, diuinum de orbe terrarum colendo consilium retardare moliretur, linguarum confusione inducta, euenit, vt vel dissiditibus iam animis & studiis singulæ quæ tunc extabant familie suas vsurparent, occuparentq. sedes, retentis vel generis, & nominis societatis, vel antiquis etiam maiorum suorum similitudinibus. Namque trium filiorum Noe, Sem, Cham, & Iaphet, varia ingenia & studia, varia etiam sortis diuino iudicio editæ exempla relata sunt. Diuisa autem est terra in diebus Phaleg, circa annum mundi millesimum septingentesimum & nonagesimum.

GOMRI, siue COMARI & CYMRI.

CAP. VII.

FILIORVM Iapheth prima familia Gomer loca prima ad Septentrionem obtinuit, cui altiori etiam regione assedit Magog, inferiori verò ad ortum nonnihil semotiori Madai loca à Meridie montibus Ararat à Septentrione mari, postea Caspio dicto conclusa occupauit: litora autem ad sinistram lætus terræ in mari

Gen. 1. 4
Gen. 1. 11
Psalm. 79. 11
Deut. 3. 17
Gen. 4. 49
Ios. 3. 16
Gen. 12. 3
Gen. 14. 1
Psalm. 109. 22
Psalm. 107. 22
Gen. 1. 26
Ios. 2. 1
Zach. 1. 4
Ios. 11. 4
Gen. 11. 17
Eccl. 1. 7
Gen. 11. 18
Gen. 10. 3
Gen. 10. 10
Gen. 10. 11
Gen. 10. 12
Gen. 10. 13
Gen. 10. 14
Gen. 10. 15
Gen. 10. 16
Gen. 10. 17
Gen. 10. 18
Gen. 10. 19
Gen. 10. 20
Gen. 10. 21
Gen. 10. 22
Gen. 10. 23
Gen. 10. 24
Gen. 10. 25
Gen. 10. 26
Gen. 10. 27
Gen. 10. 28
Gen. 10. 29
Gen. 10. 30
Gen. 10. 31
Gen. 10. 32
Gen. 10. 33
Gen. 10. 34
Gen. 10. 35
Gen. 10. 36
Gen. 10. 37
Gen. 10. 38
Gen. 10. 39
Gen. 10. 40
Gen. 10. 41
Gen. 10. 42
Gen. 10. 43
Gen. 10. 44
Gen. 10. 45
Gen. 10. 46
Gen. 10. 47
Gen. 10. 48
Gen. 10. 49
Gen. 10. 50
Gen. 10. 51
Gen. 10. 52
Gen. 10. 53
Gen. 10. 54
Gen. 10. 55
Gen. 10. 56
Gen. 10. 57
Gen. 10. 58
Gen. 10. 59
Gen. 10. 60
Gen. 10. 61
Gen. 10. 62
Gen. 10. 63
Gen. 10. 64
Gen. 10. 65
Gen. 10. 66
Gen. 10. 67
Gen. 10. 68
Gen. 10. 69
Gen. 10. 70
Gen. 10. 71
Gen. 10. 72
Gen. 10. 73
Gen. 10. 74
Gen. 10. 75
Gen. 10. 76
Gen. 10. 77
Gen. 10. 78
Gen. 10. 79
Gen. 10. 80
Gen. 10. 81
Gen. 10. 82
Gen. 10. 83
Gen. 10. 84
Gen. 10. 85
Gen. 10. 86
Gen. 10. 87
Gen. 10. 88
Gen. 10. 89
Gen. 10. 90
Gen. 10. 91
Gen. 10. 92
Gen. 10. 93
Gen. 10. 94
Gen. 10. 95
Gen. 10. 96
Gen. 10. 97
Gen. 10. 98
Gen. 10. 99
Gen. 10. 100

penitus procurretis Iauan tenuit. vnde & in aduersam maris oram facile traiciens, non modò continentem tractum, sed interiectas mari insulas & oppositarum etiam terrarum portus familiis repleuit suis. Harum prima Elisa gentis nomine Elis vocata, oppositi littoris oram, qua mare Ortum alpicit, incoluit. Secunda verò nauigationem longius producens, vna cum nauigandi peritia cõmerciõrum, & mercaturæ facultatem sortita, in Meridianæ terræ lictus opportunè copias traiecit, atque emporium totius terræ celeberrimum, Tharsis nomine instituit, quam postera secula deductis ex Tyro colonis Carthaginè dixerunt. Porro Kithim & Dodanum postremi Iauan filij magnarū insularum earundemque fertillimarum cultura delectati sunt. Deinde Kithim angustie iam locorum peritæ, primam oppositam procurrentis in mare terræ oram colonis deductis tenuerunt, suo ipsorum indito nomine vocantes, vnde & vrbi illius regionis antiquissimæ nomen Caietæ factum arbitramur, quidquid fabulosa poetarum ingenia secus finxerint. Corruptis aut mutatis vocibus, postea Kithim Cretenses, Dodanum Rhodij appellati sunt. Post vicina Iauan loca Thubal tenuit, vt genere, ita etiã lingua communis; ille enim Ionicum, hic Latinum propagauit sermonem. Sed ex eodem Iapheth postremò nati, Mosech superiores, & Septentrioni magis subiectas sedes: Thirax verò inferiores, & Ortum Meridienamque spectantes, secundum maris littora optarunt: nominaque terris à se indita vsque ad multa secula produxerunt, atque aliis gentibus nonnulli immutata prodiderunt. Alteri enim Thracia, alter Mosechouia nomen perdurauit. Sed inter Mosech populos Gog & Magog præcipuè illustres habentur. Hos inter duos frequens Alcaniorum familia patre Alkenaz interiora ferè omnia loca, & maritimorum non exiguum partem habuere, gemino mari conclusi, altero ex magno mari, à Meridie in Septentrionem procurrente, altero autem ex abyffo multa ab Occidente inducto, atque Aquilonis tractus altius etiam quam illud subeunte. Inter Magog & Mosech Riphath longè protensam regionem & Aquilonaribus frigidioribus obnoxiam incertis sinibus penetrauit, Riphathque gentem de nomine dixit suo. Huic vicinus Thogarma concessit, montosis partim, partim campestribus extentis regionibus, atque ad Ortum magis quam Riphath accedens. In hoc omni terrarum tractu postremas & remotas Occasum versus terras, duo posterioribus seculis cultores adiere, vt quibusdam videtur, Thubal, vel, vt nos arbitramur, Tharsis nepotes, alteri Sepharad, alteri verò Sarphath, nomen fuit: ille Hesperidam, hic superiorem Hesperid, laramque prouinciam tenuit, quæ post longo tempore Gallia dicta est. Omnium autem horum filiorum Gomeri regiones mari à quatuor ferè ventis, vel inducto, vel ambiente, coactæ, angustiores multò quam ceteræ duæ terræ partes esse deprehenduntur. ac nisi quibusdam nõ ita magnis spaciis alia alius adiungerentur, insulas ferè efficerent singulæ; atque ad eò integra ipsa pars, quæ ceteras regiones continet, omnes mari vndique multis locis admissio, atque ab Occasu accepto, nisi qua Riphath & Magog habitant, ferè insula rota est. Quam obrem & propter portuosas multis in partibus, nauigationumque commercio commodas oras, insulas gentium omnes illæ partes app. laxæ sunt. Atque terra ipsa omnis quidem habitabilis, cultoribusque frequens est: ideoque opportunis ad vitam rebus, vel sua ipsius natura, vel commerciorum causa abundè instructa: sed quædam tamen partes quibusdam rerum commoditatibus præcipuè celebrantur. Namque Thogarma equis & multis abundare dicitur. Iauan, Thubal & Mosech, homines mercedibus venales, operisque locandis habiles procreant. atque ob metallorū copiam arcis vasis, instrumentoque omni ferreo, armorumque generibus variis, tum fundendis, & idoneam materiam

& apta artificum ingenia continent. Elisa molliori hominum cultui & ornati aptam purpuram, hyacinthinoque colore probatas lanas suppeditat. Cultores ad multa habiles, vt familiis, ita linguis quoque distincti, quæ tamen omnes vnius primæ originis vestigia hæcenus retineant: illam Gomeriam, siue Cymram, vel Cymbricam fuisse existimamus, quæ prolatione nonnihil varia, maxima adhuc incolarum parti hæcenus retinetur. Bello ferè omnes idonei & apti, nec partim etiam exercitari, sed in his præcipuè Mosech & Thubal equis in bello vtuntur: lorice induti, gladiis & hastis pugnant, vulnera scutis vitant. Thogarma frequens populus bel loque ferus, & multis aliarum gentium nationibus pertinaciter infestus, Turcarum gentis origo. At verò cultores Kithim, & belli vsu, & classes per mare deducendi peritia insignes Assyris, atque Hebrais præcipuè infensi habiti sunt. Atque hæcenus primæ orbis terræ partis, spacio quidem breuissimæ, cultoribus verò frequentissimè situm, formam, atq. ingeniu descripsimus.

DE SECUNDA TERRÆ PARTE. CAP. VIII.

MAGNAM terræ partem Cham multiplici fobole occupauit, tum primis deducendis colonis, tum impetu in alienas regiones facto, bellorumque hostili aduersus rudes & incertes populos exercitatione. Atque primus omnium Chus penitiores versus Theman sedes tenuit, lato satis tractu, sed tribus è partibus maris ambiente incluso ab Ortum & Occasu, & quæ in acutum definit Meridie. Huic & tempore & loco proximus Misraim continuam à dextra, atque mari magno à sinistra finitam regionem tenuit. tertius Phut extremam ferè eiusdem continentis oram, adiit duobus maribus definitam, ab Occasu abyffo multa, ab Aquilone mari magno qua alteri coniungitur angusto: deinde sinibus ad Sarphath, & Thubal partem ad dextram, atque ad ipsam Phut oram à sinistra reductis lógè omnium aliàs, qua diffunditur, locorum latissimo. Atque ita omnis illa pars, quæ interiecto mari Gomeri dictioni opposita est, tribus Cham filius celsit; cui cum vnus adhuc esset filius Canaan, mediam inter vtriusque partis terminos, latam magis quam longam regionem, secundum magni maris littora optauit, quæ ab Ortum flumine Iarden dicto à dextra fluuiio Misraim siue Ægypti, à sinistra reducti maris sinu atque Gomeri sinibus clauditur. Sed filij Chus, à patre obtentis non contenti sedibus, secundum Suph maris sinum, ad Ortum & Occasum, atq. ad dextram & Aquilonem quæ producuntur, littora coluere, variisque variis locis nomina ab ipsis ducibus indidit. Zzeba vteriore sinis oram ad Ortum & Aquilonem. Zzabtha citiorem delegit: Raghma magis etiam quam Zzeba ad Aquilonem & Ortum, qua magni fluminis Euphratis aquas sinus ex abyffo multa angustè inductus, excipit littoribus, confedit. inter Zzabah & Ragma, interiecta loca tres populi tenuere. Zzabthecha, Seba, & Dedan, ille Chus, hi Ragma filij. sed Dedan superior ceteris Euphratis confinia habitans, Canaan ab Occasu longo interiecto solitudine tractu habebat. Secundus autem filius Cham à patre ad Occasum profectus, loca sibi primùm optata, à dextra & Occasu abyffo multa, ab Aquilone verò Phut sedibus definiuit. Vltimus autem ex filiis Chus Nimrod, qui angustiores fratrum sibi, & sedes & leges arbitratus, quæ iure partitionis obrinere non poterat, inuento bellorum latrocinio adortus cepit; pri musque post diluuium non terras, modò, sed terrarum cultores ipsos, nomine regni inducto subegit. & quæ populorum antea communia fuerant, singulari dominationi arrogauit. Is autem regni arcem in Babel primum linguarum, & studiorum diductione nobili loco struxit, idque dominationis caput constituit, quod fuerat confusioinis initium. ea autem fuit in Senaar campe-

Gen. 10. 15
Gen. 10. 16
Gen. 10. 17
Gen. 10. 18
Gen. 10. 19
Gen. 10. 20
Gen. 10. 21
Gen. 10. 22
Gen. 10. 23
Gen. 10. 24
Gen. 10. 25
Gen. 10. 26
Gen. 10. 27
Gen. 10. 28
Gen. 10. 29
Gen. 10. 30
Gen. 10. 31
Gen. 10. 32
Gen. 10. 33
Gen. 10. 34
Gen. 10. 35
Gen. 10. 36
Gen. 10. 37
Gen. 10. 38
Gen. 10. 39
Gen. 10. 40
Gen. 10. 41
Gen. 10. 42
Gen. 10. 43
Gen. 10. 44
Gen. 10. 45
Gen. 10. 46
Gen. 10. 47
Gen. 10. 48
Gen. 10. 49
Gen. 10. 50
Gen. 10. 51
Gen. 10. 52
Gen. 10. 53
Gen. 10. 54
Gen. 10. 55
Gen. 10. 56
Gen. 10. 57
Gen. 10. 58
Gen. 10. 59
Gen. 10. 60
Gen. 10. 61
Gen. 10. 62
Gen. 10. 63
Gen. 10. 64
Gen. 10. 65
Gen. 10. 66
Gen. 10. 67
Gen. 10. 68
Gen. 10. 69
Gen. 10. 70
Gen. 10. 71
Gen. 10. 72
Gen. 10. 73
Gen. 10. 74
Gen. 10. 75
Gen. 10. 76
Gen. 10. 77
Gen. 10. 78
Gen. 10. 79
Gen. 10. 80
Gen. 10. 81
Gen. 10. 82
Gen. 10. 83
Gen. 10. 84
Gen. 10. 85
Gen. 10. 86
Gen. 10. 87
Gen. 10. 88
Gen. 10. 89
Gen. 10. 90
Gen. 10. 91
Gen. 10. 92
Gen. 10. 93
Gen. 10. 94
Gen. 10. 95
Gen. 10. 96
Gen. 10. 97
Gen. 10. 98
Gen. 10. 99
Gen. 10. 100

campēstri regione, vbi munitissima & florentissima vrbes ab eodem occupatæ & constructæ sunt, ab amplitudine dicta Erech, & Achad, & Chalneh. Non multo autem post tempore Assur, ex illis dominationis angustiis profectus, noua etiam regnandi cupiditate actus, à rege suo deficiens, proximam regionem occupauit, eamque nomine suo appellatam, armorum imperij in omnem ferè terrarum orbem dilatandi principem facere inchoauit. Nobilissimis & frequentissimis vrbibus structis, Niniueh prima, deinde, ab amplitudine vocata Raboboth ciuitate, & Calahh, & Rezzem, quæ inter Nineuch & Calahh, sita, non tamen aut exigua, aut infrequens, sed magna etiam & populo plena fuit.

Porro Mesraim progenitis à se filiis vicina sibi Occasum versus loca adeunda habitandaque concessit inter se ac Phut fratrem, proximos autem sibi Ghananim populos à filij nomine dictos constituit: deinde Lehabim, qua mare in terras lato sinu recipitur, qua rus sus terræ cedit, Ludim vicina Thartis habuere: sed interiora sub Thartis tenuere Nephthuchim. Hinc rursus per Misraim tendentibus primi Chasubim visabantur inter Misraim, & Seba super oram maris Suph, interiora etiam terrarum tenentes: His autè proximi Aquilonè versus, Petruzzim Mediterranea loca obtinuerunt, quos cōsecuti Philistim, magni maris vsurpauere funiculum, & cōtinētia littora. Vrbibus olim præcipue insignibus Gaza, Ascalon, Accaron, & Gath habitauere, in has sedes, vt vera tradit fama, à Caphthorim, deducti ex Peleseth regione. Nam Caphthorim longum terræ in mare procurētis possedere tractum (à Prophetis Insulæ nomine appellatum) habitauerunt Ararat motibus ad Ortum r. lictis, ipsi inter duos magni maris penitissimos proiecti sinus, eosdemque latissimos vicinos habuere, à Meridie Canaan, ab Aquilonè Mesios. Regionum atque hominum varia ingenia sunt, illæ autem singulis magis illustres res, Chus Topazios sui generis optimos fert. atque auroribus cunctis color: inter armorum vsus scuta ad defensionem apprimè fabricata gestant. Saba auro ac thure abundat: homines ipsi vicinæ Huts regioni infesti peritiosique fuerunt. Saba & Ragma auro & gemmis diuites, aromatum mercatores illustres sunt. Dedan aulcorum & tapetum artificio insignes. Ex filiis Misraim, Ludim atque dexterrimi habentur: Lehabim parnis muniuntur. In eodē tractu alia ex gente Thartim mercatura nobilis Orientis prouinciis ferrum, argentum, stannum, & plumbum, ex Sepharad comparatarum, frequenti commercio suppedabat. Terra ipsa præter cætera leonum præcipue generosorum nutritrix est.

TERTIA TERRÆ PARS. CAP. IX.

CONTINENTIS terræ longissimam partem, atque à mari magno penitus remotam, nec valde etiam abyssō magnæ propinquā, familiæ ex Sem propagatæ sibi in sedes acceperunt, negotiationis marinæ non vsque ad eodē, atque cætera gentes, studiosi, rebusque intra regiones suas natis, non minus beati, quam contenti. Fuere autem numero duæ ac viginti, omnesque vna dempta terminos sibi ab Occasu præscribere maris magni oram, quæ sinus super Caphthorim in reductas terras contendens excipitur, ab Ortum verò nullos, nisi quos ipsum peragrata habitabilis terræ spacium ab initio constitutos teneret. Itaque prima ultra Euphratis fluminis ripas ab Ortum fixa sede, secundum flumen ipsum extensa, atque ultra montes Ararat sive Aram, supremos tractus maximi illius intra terras contenti lacus oram ambiere, atque vltierus etiam ad Ortum procurrentes continuatis aliorum alij regionibus ad plurima milliaria, nullo ex alijs gentibus interiecto populo producti sunt. Fuit autem illa eorum habitandi sines. Elam primus non longè ab Euphrate confedit super magnæ abyssi sinum Achad proximus. Assur secundus fluuiū allicit ad Ortum inter Arach & Chal-

neh. Arphaxad verò his superior ad Aquilonem secessit, citraque montes Ararat sedes optauit sibi. Lud traiecto amne, qua Tygris & Euphrates vno iam alueo contenti in mare procurunt, ab Aquilone Elam habuit, ab Ortum amnem, & maris sinum, & Raghmah cōfinia; ab Occasu Seba prioris montana loca. Quintus demum Sem filius Aram, vicinos Babel regno occupauit campos, & mōres, longissimo tractu ab Occasu in Ortum procurrentes, quos Ararat antiqui, posteriora tempora Taurum dixerunt. Sed hi præterquam quod in duas alias regiones genus, nomenque integrum propagarunt suum, quæ Aram Naharaim, & Aram Damaschi dictæ sunt (namque ipsa Aram Soba, prima sedes appellata est) familias quoque, ex se produxere, quæ in vltiora loca cultura habitatioque causa migrarunt. Primæ nomen fuit Hus, secundæ Hul, quæ vltra montes ad lacum confedentes maximū, vicinam sibi ab Ortum reliquerunt Madai. Tertia verò Gether dicta, & Occasum inter montes & lacum fines constituit suos. Quarta Mes post Gether ad magni maris sinum perducta est. Sed ex Arphaxad, quem tertium Sem filium recensebamus, ortus est Saleh: ex Sale verò Heber; qui duobus à se susceptis filiis, alteri Palegh, alteri verò Iechan nomen imposuit: hic numerosa tredecim filiorum sobole ad vicinos vsque terrarum orbis tractus sedibus dilataris penetrarunt. Primum enim ex procreatis à se filiis ac populis Elmodad vltra Mes, cōtinente solo ad Aquilonem locauit, super hunc verò Saleph secundum vltierus Hassar-maueh ad Aquilonem decurrens: iuxta maximū lacum atque fluiuium in lacum decurrens: fluuiū verò traiecit atque ad Ortum conuerso tractu, Iarrah confedit quartus Iechan filius, super quem quintus Hadoram, inferior autè aliquantulo, sed magis ad Ortum progressus est Vzal. Septimus Obal fines protulit suos ab Aquilone. Deinde Abimael octauus, & Seba ab illis duobus filiis Chus, & hominis sono & generis alius, quanquam Latini & Græci eodem fere modo omnes appellati videantur. Post hunc porro longè processit Ophir, latissimeque patentes terras, secundum abyssi magnæ littorā ad Ortum extensus, solus obtinuit. Haulah verò decimus tertius Iechan filius, totum terræ spacium tenuit, quod à Seba & Abimael, ad magne vsque abyssi littorā iacet; atque Gehon maximo amne, vnoque ex quatuor totius terræ celeberrimò alluitur. Vltra Ophir Iobab confedit decimus tertius Iechan filius, qui procreatas à se gentes ad Spher longissimi montis subiectos tractus emisit. Porro Ophir, quem antea diximus, secundum abyssi magnæ littorā genus nomenque produxit suum, ad duas regiones angusto terrarum, sed longo isthmo interiecto distinctas, quæ ad Salomonis vsque atque vltiora etiā tempora integrum retinere vocabulum Ophir, quod paulò post inuersum vtrique etiam parti scorsum adscriptum est, atque alterutra pars Peru, vtraque autem simul dualis numeri pronuntiatione Peruaim sive Paruaim dicta est.

Quæ in regionibus, incolarumque moribus memoranda obseruauimus, illa sunt. Elam arcu plurimum in præliis valere; sagittas enim & dexterrimè & celerissime simul intendit & iacit. Hinc cum Saba & Chaldeis antiqua simultate bellum gerebat. Aram omnis, gemmarum, purpuræ, piclarū veltium, byssi & serici mercaturā exercet maximam. Ophir omnis, sive vtraque Peru regio, auro abundat plurimo: inde etiam ligna Al mugim miræ in ædificiorum ornamentis pulchritudinis, & pretiosi lapidis magna affertur copia. Aurum quoque Haula terra gignit, idque optimum, & eadem Bedelah & Sohan; quos Assyrij Berillos vocant; præstatis naturæ eximiamque pulchritudinis lapides habet.

MISRAIM. CAP. X.

Primogenitus Cham Misraim terminos sibi & filiis ab Ortum Mare-Suph iuxta Pihabiroth & Babiloniam ghal

ghal Saphon; à Septentrione linguam maris magni & Pelitiim cōfinia, à Meridie Chus terminos; ab Occasu Phut confinè posuit. habet autem ab Aquilone turrem Syenes ditionis initium: situs illi multo quàm Philistim depressior. Eam annis olim Phylōn dictus, à perpetuo diuina prouidentia & feueritatis argumento, à terræ Chus montibus eripens, totam à Meridie peruadit; atque in canales diductus, quoad in linguam maris magni effluerit, hortorum instar irrigat, aquarumque vi multiplicis seminis altrici fecundam adeo efficit, vt copiosissima messe ferè perpetuo atgeat: atque ideo propter annonæ vbertatem lacte & melle manare regio dicatur. Ipse calamorum & papyri mirè ferax longo tractu ad mare vsque nauigatur: piscibus abundat & variis & magnis. Aqua potui aptissima, si conseruata resederit; turbidior enim in aluco ipso est: vnde & Sihhor etiam nomen accepit. Præter multa, quæ terra ipsa sponte procreat, vel aliunde allata feliciter alit, triticum, hordeum, far, ac linum & optimum & plurimum profert, pomiferasque varij generis arbores nutrit. Pascuorum copia abundat, sed in ea re Goessen pertinens. In ea antiquissima vrbes fuere; Thansis regia ac maxima, & flumini adiacens, septem annis post Hebron in terrā Canaan condita: & On, & Soghan, & Noph. Pathos lato satis agro, Thahhphanezz, Migdol, & populo, ac militibus frequentissima No, totius terræ præsidium habita: & Zeuene, alijs Syene dicta. Posterioribus autem seculis illustres fuere Python & Raghamezz ex regio decreto; Israelitarum opprimendorum causa, magnis & frequentibus operis constructæ & munitæ. Regio omnis cultorum variorum olim propria; sed fame aliquando grassante in regiam possessionem Iosephi præfecti consilio empta, cultorum restituta, quantum fructuum partem regibus quorannis pendere iussa est. Homines ingenio ad omnem artem idoneo, bellandi periti, curruum copia maxima in bello vtuntur. socios sibi in bello Chus, Phut, & Lehabim ex vicinia, & generis necessitudine cōiunctos adsciscunt. in rustica, familiarique comportanda re, plaustrā, atque asinos agunt, bobus terram colunt: lini artifices, textoresque elegantissimi habentur, byssum enim variam, atque optimam texunt. Piscatores in illis plurimi, retia & hamos ad capturam parant, lintribus ex papyro contextis vehuntur. Regi omnes & parebant, & tributa pendebant, præter Sacerdotes, quos rex consiliorum & auspicioium causa sumptuosè alebat. vasrum & versutum hominum genus, & ad populos non modò suos, sed alienos etiam fallendum maximè in tractum, ac promptum. hi, cæli tempora, rerumque omnium naturas scire professi, obscuris verborum ambagibus, quæ ipsi arcana vocabant, atque incantamentorum varia & mira specie, cæteros in varios errores pertraxere. Deorum tot formas, quot animantium, ex quibus vsus caperetur, sinxere, in quibus pecora & armenta præcipue culta. Quamobrem & ab horum carnibus abstinebant, & pastores tanquam sacrilegos, ac deorum hostes auersabantur. Simulachra dijs suis statuebant frequentissima: Incantationum & auguriorum his varia genera, variisque sacrorum ritus: Magna sapientia congenitæ iactatio, incredibilisque arrogantia. se enim primos hominum, nullius in terra familia, sed fluuij sui semen esse prædicabant: mortuos suos non sepeliebant, cæterarum gentium more; verum arte medicatos in antris, vel constructis ad eam rem ædificiorum, & tumulorum molibus adseruabant. Ei artificio, & omni medicæ rei parandæ materiā ex Galaad cōmportabant.

ASSVR. CAP. XI.

ASSVR regionem ab Ortum Chelmaad, ab Occasu Aram, inter duos fluuios sita, ab Aquilone Chalahh, vel, vt nostri vocant, Cylicia montes desiniunt.

Ea regio, quæ Septentrionem spectat, motibus non ferilibus munita, cætera omnino plana, & campestris duorum præcipue fluminum maximorum multis anfractibus, & perpetuo decursu irrigatur: quorum nomina prima fuere נַיִדֶקֶל & Parath, deinde ab alijs gentibus Tygris & Euphrates dicta. Præcipue in ea vrbes: Niniue, Assyrij olim imperij caput, & Imperatorum omnium, ab Assur primo conditore vsque ad Sardanapalum regia, situ ad eodē extenta, vt per omnes vicos, & plateas lustrari non breuiori, quàm trium dierum spacio posset, populo frequentissima, & multis præcipuis operibus, principumque Assyriorum insignibus ædibus ornata; muris omni arte, nisi fluminis diuinitus immissi irruptione, expugnata difficillimis. Est & Rahhaboth ab amplitudine, vt superius commemorauimus, dicta, & illa vnde Cylicia initium & nomen duxit Chalahh, inter quam & Niniue, Rezzem maxima etiā olim sita erat vrbs. Hæc totius terræ imperium olim magna pompa, maximisque opibus, nulli postea regioni æquandum tenuit. sed ob superbiam atque iniuriarum admiffa scelera, à Babylonijs victa, illud summam cum ignominia amisit. Præter agrorum fertilitatem, quæ præcipue in regione commendatur, sunt equi vitorum & mulierum ornatus, cultus & victus omnino luxum arguit. Incolæ hyacintho & purpura plerumque vestiuntur: viri feminarum amoribus impensè dediti; sed qui à fecerim seduci aut superari, turpe existiment, idque iniquo ferant animo, bella equitatu plerumque gerunt.

BABYLON. CAP. XII.

CHALDIM sive Chasdim regionis caput Babylon illa maxima fuit, totius quondam terrarum orbis post Assur, domina, ad flumē Parath sita, instar magni montis ædificiorum magnitudinē habens: à Prophetis caliginosus, & pestifer mons dicta. in ea Chaldæorum regum arx fuit maximis sumptibus extructum opus, atque à Nabuchodonosor ex deuictarum gentium spolijs perpetui imperij opinione & spe, munitum & ornatum. Breuem horum dominationem iniuria fecit, Deo iudice & vindice ad Madai & Parazz imperium transferrēte, locumque æterna solitudine & vastitate damnanēte. Regio aquis omnis abundat, flumine in magnos canales diducto, frumenti apprimè ferax, fluminum ripæ salicibus frequentes. Homines, quo tempore imperium & propagabant, & tenebant, bello ferocissimi, pugna dexteritate, & cursus celeritate præstātes. equis & curribus in prælio vtantur, incantationum, auguriorum in primis studiosi: syderum rationes ac motus diligentissime obseruabant: atque ex illis aliena fata, suorum prorsus ignari, sibi cognita esse iactabant. Deos præcipue coluerunt, Bel antiquissimum Assur patrem, atque etiam Merodach & Nabo. Deorum ac principum statuis instructissima Babylon fuit, cuiusque artis opifices habuit, & plurimos, & egregie peritos.

SVMMA CHALAHH DESCRIPTIO. CAP. XIII.

CYLICIA ab Ortum & sinistra magnis montibus Ange Assur vicinis clauditur: à dextra verò regio illa est, quam filij Ismael primum tenuere. ab Occasu autem mari Elisa & Dodam adiacet. In ea vrbs est antiquissima Thartim ex filiis Iaphet, illius alterius, quam diximus; Thartim mater: & celeberrima quondam Melothi à Babylonijs exercitu aliquando expoliata.

MESOPOTAMIA, ARAM, DAMESECH & ARAM SOBAL.

CAP. XIII.

INDE ad filiorum Iaphet fines, qui Austrum spectant, Aram Naharaim est sic dicta, quod inter duos fluuios

Euphr.

Ter.

Job.

Gen.

Exer.

Exer.

Elij.

Gen. 10. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

lon.

Nahm.

Gen.

Exer.

Exer.

Exer.

Ind.

Ind.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Job.

Huius Hhidekel & Parath iaceat. Illustris in regione illa est Ragau, campus inter Parath & Hhidekel. Tygris salubres pisces alit, & Nahor vrbs, ab Abrahami fratre, vt creditur, condita & appellata. In ea etiam Mamre huius est memorabilis. & vrbs insignis Padan; Thare & filiorum, atque Jacob fratrem fugientis hospitio olim nobilitata. Huius regionis gentes vestibus vtuntur optimis, colore hyacinthino, & polymito; quas & in alias prouincias transmittunt. Est deinde Arath alia mirè fertilis, atq. amena regio, duobus motibus ab Aquilone, dexteraque vallata; quorum alteri Libano nomen est, cedrorum generosissimarum feracissimo, variarumque plantarum multis & elegantibus generibus instructo, gratissimo perpetuo odore, ceteris

etiam, capris, & aliis animantibus frequenti. Ex his motibus duo precipui amnes Abana, & Pharphar demissi interiectum campum rigates, maximorum hortorum speciem præbent. Totius regionis caput est Damefleck, antiquissima vrbs, & Israelitarum regum æmula. Ager ipse, frugum, fructuumque optimorum copiam suppeditat. Vino inprimis abundat nobili. Lanæ & naturæ ipsius vi, & artificum industria optimum colorem referunt. In agro desertum est, vbi Hazael ab Helia vate in Aram regem oraculo est inunctus. Inter Aram, Damefleck & Aram Nahharaim duæ prouinciæ sunt. Alteri antiquissimum nomen Aram-Sobal; Damefleck Aram, proximæ: alteram posteriora secula Apameam dixere.

Gen. 27. 23
Gen. 24. 9

QUANQUAM nostri instituti tantum fuerat Gentium situm, per antiqua nomina, que perpetuo in sacris libris Hebraicè obseruantur, solum indicare, & labore conferendi illa nomina cum yis, que postea in iisdem locis vel corrupta, vel immutata deprehenduntur, aliis relinquere, qui geographiæ expertes non essent, & vel sibi ea solis vel aliis etiam communicanda adnotare, tamen suavis quorundam amicorum, qui omnia quam exactissimè à nobis, ad publicam vtilitatem, edi volebant, induciti, illorum locorum sedibus adnotatis, & non certo sine tamen non omnino incerto præscriptis, nomina etiam reddidimus, que à Ptolemæo, Mela atque aliis auctoribus sunt indicata, ex quibus nonnulla eandem omnino literarum consonantium vim, sed non eandem in vocalibus formam retinent, iuxta rationem à nobis sepe aliàs expositam de nominum & verborum deprauatione, vel ex aliis linguis in alias deflexione: quam qui obseruarit, magnum profecto operæ precium faciet, non solum ad verba eiusmodi cognoscenda, sed etiam ad alias linguas ex aliis exiguo negotio perdiscèdas. Nunc igitur, vt id breuiter agamus quod intendimus, animaduertendum est, à nobis totum orbem in tres partes diuidi, vnam ad Ortum perpetuo extensam post æquatorem Septentrionem versus latam, huic coniuncta sunt due ad dextram & leuam magne abyssi aquis per fretum admisis & interiectis, quas aquas Magnum mare appellari ostensum fuerat. dexteram partem Africam Geographi nostri dixerunt: sinistram Europam: longissimam, & his obiectam Asiam. Neque verò præter rationem accidisse olim videmus, vt orbis ab omnibus, qui de eius situ scripserunt in tres tantum partes distingueretur. sed hoc perpetuum vestigium, & monumentum mansisse trinum Noe filiorum, quorum familiis omnis olim orbis ita disseminatus est & cultus, vt semper tamen vniuscuiusque pars vt nominibus, ita etiam sedibus distingueretur: Septentrionalis enim & Occidentalis terra, que è Babylone, vnde diuisorum discessio facta est, continuatis itineribus oblata est, filiis Iapheth, quem Græci Iapetum dixerunt, cæsit omnis. Meridionalis verò ad Occasum vsque ferè ab iisdem inuitis, hoc est, à Babylonis confinis cæpta secundo fratri Cham nomine, Græcis Cambisis dicto, est occupata, ab iis, quod reliquum fuit inter Aquilonem & Ortum filiorum Sem, fuit: ad oram enim maritimam Meridiem versus Chami nepotes Chus filij longum tractum vsque ad terram Hamila, quam Ganges rigat, obtinuerunt. Horum partes gentium & familiarum serie proposita nos distinguimus; & quoniam tabulam pro libri videlicet magnitudine pinximus angustiore, quam vt capere possit singulorum nominum satis expeditas inscriptiones, eam rationem commodiorem existimauimus, si notis quibusdam secundum loca apposis in spacio extra tabulam relicto, eandem notarum obseruata serie, nomina adscriberemus antiqua. Est autè illa ratio, vt filios Iapheth numerorum Latine notæ indicent, I. II. III. IIII. V. &c. Sem verò familie numeris Græcis, quas cifras vocant, notentur: 1. 2. 3. 4. 5. &c. Cham autem Gentes Romanarum literarum figuræ demonstrant, A. B. C. D. E. singularum igitur notarum series obseruata in tabula loca habitationum, in indice verò nomina ipsa demonstrabit Gentium. Nunc verò eadem seruata ratione posteriorum seculorum nomina apponemus.

PARS ORBIS IAPHETH
ADSCRIPTA.

Filiorum Japheth sedes.

- I. גומר Gomer. Comari ita dicti Mela: aliis Cymerij vel Cymbri, namque ex Gomer Comari, & ex Gomeris Cymbri procreati sunt.
- II. מגוג Magog. Massagetæ & Getæ Ptolemæo, Pomponio, & Straboni.
- III. מדי Madai. Mædi Geographis omnibus nomen retinent.
- IIII. יון Iuan. Ion, vnde IONES & IONIA, nomè integrum Hebraicè tenet.
- V. תובל Thubal. Iberi Aquilonares iuxta Mæotidem Pomponio, nomine paulum mutato, aspirata detracta, & L. in R. affinem: ab his Iberis deducta coloniam Hispaniâ occupauere, eamq. Iberiam, seque Hiberos appellarunt: vnde constans Hispanis fama est, Thubal fuisse primum illius regionis cultorè. sed nos aliàs de hac re differuimus.
- VI. מושע Mosech. Mofchi Pomponio hæcenus tuentur nomen Mofchouitarum.

Filiorum Gomer sedes.

- VI. תירש Thirax. Thrax. vnde Thraces & Thracia nomen retinent.
- VII. אשכנז Aschenaz. Ascânij quondam dicti, postea Germani.
- IX. רפח Riphath. Riphaces siue Riphathes Mela, aliis Riphæi.
- X. תוגרמא Thogar. Thurçæ Mela, corrupto aliquantum vocabulo, tribus literis præcipuis conferuatis, T. H. R. G.

Filiorum Iaman sedes.

- XI. אֵלִישָׁה Elisa. Elis. vnde Græci omnes Ἐλισάβετ dicti.
- XII. תַּרְשִׁישׁ Tharsis. Carthago in Aphrica, quâ postea Pœni occuparunt. sunt qui Venetos ad Tharsis etiam referant, & ad Phœnices quoq.
- XIII. כְּתִים Chetim. Cretesolim dicti, ab aliis Corithi, à quibus ea Italiæ ora, quæ quondam magna Græciâ dicebatur, habitata fuit, & vrbs constructa, quæ antiquum nomen retulit, CAIETA, quidquid alij fabulæntur.
- XIIII. דודנים Dodanim. In libro Paralip. דודנים Rodanum Rhodij fuerunt, nomè & significationem retinētēs. nam דוד idem significat Hebræis quod πόδος Græcis.

DVORVM, QVI OCCIDVAS
PARTES INCOLVERVNT, NOMINA
& sedes incertis parentibus.

- XV. ספראד Sepharad. SPERIDES Hispaniam hi occupates, Sperida vocauerunt; quo nomine à Græcis perpetuo illa regio dicitur.

XVI. צרפת Sarphath. Eam partem Europæ obtinere quæ Gallia dicta est. nam Galli primi ex Asiæ parte Bithyniæ vicina venerunt; indeque nomen Gallia secum detulere. ita perpetua cognatio fuit Gallorum & Galatarum. erat autem Sarphath in illa Asiæ Gallia, à qua ex adiuncto distinguebatur Sarepta, siue Sarphath Sidoniorum. Iuuenalis: *Quamquam & Cappadoces faciunt equitesque Bithyni, Altera quos mudo traducit Gallia tado.* Alteram Galliam vocat illam Asiaticam.

Filiorum Cham sedes.

- A. כוש Chus. Nomen adhuc sua lingua retinent. sunt Æthiopes, gentibus & populis varij. Lusitani vocant Cussios.
- B. מצרים Misraim. Ægyptij. hæcenus etiam Ægyptus, Arabibus ac Turcis dicitur Masra.
- C. פוט Phut. Africa Mauritania, Procl.
- D. כנען Chanaan. Nomen retinuit ad multa secula.

Filiorum Chus, nomina & sedes.

- E. סבא Seba. Sabæa regio thurifera.
- F. סבא Sabia. Stabæi Ptolemæo super situm Persicum, & Messabathæ ex Stabæis oriundi. Pomponius à sinu Persico quidquid in Africam vsque est; Æthiopicis adscribit.
- G. רַחְמָה Raghma. Charmania Ptolemæo sic hæcenus dicta.
- H. סבא Seba. Arabia felix interior Ptolem. regio thurifera & myrthifera.
- I. דדן Dedan. Palmyrina regio Ptolemæo, in qua Alfadanus vel Aldadanus mons magnus.
- L. בבל Babel. Babylonia regio cum vrbe metropoli eiusdem nominis.
- M. אַרַח Arach. Cyrrhestica regio, in qua Edessa vrbs, quam D. Hieronymus vocat Arach.
- N. אַחַד Achad. Achabene, siue Achadene Ptolemæo, in qua Nisibis vrbs D. Hieronymo dicta Achad.
- O. כַּלְנֵה Chalme. Chalcitis regio super Edeffam, Ptolem.
- P. לודים Ludim. Libij proprie dicti postea, à quibus Libya reg.
- R. ענמים Ghanamim. Trogloditæ sunt Pomponio & Ptolemæo.
- S. להבים Lebhim. Libij Cyrenaici, siue Libyes Ægyptij, Ptolem.
- T. נַפְתָּחִים Naphthuhim. Africa minor: & huic regioni subiacentes Numidæ.
- V. פֶּתְרוֹסִים Pethrosim. Petrofi, vnde Arabiæ Petrææ nomen; cuius metropolis Petras dicta est.
- X. כַּשְׁלִימִים Chasluhim. Sarracenos gentem multo post appellatâ eo loco ponit Ptolemæus, & Mela Arabes.

Y. פלשתים *Pelishim.* Palestini nomen diu tenuere.
 Z. כפתורים *Capthorim.* Cappadoces: sic Chaldeus Paraphraſtes Onkelos, & Hierosolymitanus פתורים קרוי

Filiorum Sem sedes.

1. עלם *Elam.* Elamitæ
 2. אשור *Aſſur.* Aſſytij.
 3. ארפכשד *Arphaxad.* Suſij : & Suſiana regio.
 4. לוד *Lud.* Lydi, & Lydia regio.
 5. ארם *Aram.* Armenia maior.

Filiorum Aram sedes.

6. עין *En.* Armenia minor: ſic Chaldeus paraphraſtes in Iob.
 7. חול *Hul.* Æolis.
 8. קש *Mes.* Miſij & Miſia regio. Iuuenalis melius appellat Meſos. de grege Meſorum.
 9. ארמונד *Armodad.* Themcothæ ſunt Pomponio & Ptolemæo: quorum pars eſt Seleph.
 10. שלף *Seleph.* Selebij.
 11. חצרמות *Haſſar-mauehb.* Sarmathæ & Sauromathæ, Sarmatia regio.
 12. ירח *Iarabh.* Aria, & Arachofia, hoc loco ſunt Melæ. Ptolemæo etiam Zarathæ.

13. חירקם *Hadoram.* Hircania.
 14. אצל *Vzal.* Oxia Baſtriana, cuius cultores Oxij Ptolem.
 15. דיקלה *Diela.* Scythia intra Imaum.
 16. עיבל *Ebal.* Bolitæ ſive Obolitæ intra Caucaſum & Paropanyſum montes.
 17. אבימאל *Abimael.* Imaenſes ſive Imai, inſignem montem eodem nomine habent Imaum.
 18. שבא *Seba.* Sacæ ſunt Pomponio & Ptolem.
 19. אופיר *Ophir.* Ophire ſive Opire, & *אזול* *azul* *מטא* *meta*. Peru ſic etiam dicta, quo tempore Paralipomenon hiſtoria cõſcripta eſt. 2. Paralip. 3. 6.
 20. חוילה *Hauila.* India omnis & Gangetica regiones.

Duo ex filiis Jeſſam Gentes.

21. יובב *Iobab.* Noui orbis dicti pars vocata regio PARIAS, auro margaritiſque abundans.
 21. ספר *Sepher mons.* Longiſſimus omniũ montium, qui hætenus in orbe viſi ſunt, à noſtris ANDES dictus, in illa orbis parte adhuc manet vrbs antiquiſſima IVKTAN, qua nomen auctoris illius Gentis retinet.

ORBIS TABVLA.

BEN. ARIA MONTANO.

AUCTORE.

BENEDICTI ARIAE MONTANI
HISPALENSIS IN LIBRVM CHANAAN, SIVE
DE DVODECIM GENTIBVS
PRÆFATIO.

HANANAEI, post insignem illam linguarum diuisionem, eam occuparūt regionem, quae quidem inter eas omnes, quae sub caelo sunt, ob soli vbertatem, aeris salubritatē, caeli temperiem, frugum omnis generis abundantiam, atque aliarum omnium rerum copiam, quae res tum ad hominum vitam sunt necessariae, tum etiam earum, quae hominibus solent esse in delicijs, apud omnes homines maximis erat celebrata laudibus. Tantāque erat agrorum illius regionis bonitas, non modò suos vt incolas omnium redderet ditissimos, ac potentissimos; verum etiam eos, qui ceteris omnibus populis formidinem iniicerent. Vix enim quisquam cogitatione, nedum verbis consequi potest, quantam aleret hominum multitudinem, quot vrbibus, locisque suapte natura munitissimis referta esset illa regio exiguis circumscripta finibus: neque enim (vt eius dimensionis rationem ad geographiae normam ducamus) habet plura quam sexaginta millia passuum in longitudine, in latitudine verò quadraginta millia: regna, regesque habebat triginta & unum, praeter Sydonios, & Palestinos maritimos. Porro incredibilem banc rerum penè omnium opportunitatem ipsa soli vbique fertilis natura effecerat; & quia regio illa quàm plurimis, ijsque maximis, altissimisque montibus frequens erat, vltra quadruplum, maiorem sui vsus exhibebat, quàm quadruplum ferè subiectae aerae magnitudinem continere; depressas quoque, atque decliues valles, planicie eodem modo describenda modum longè superare. Quantum verò emolumenti ad homines redeat ex inaequalibus huiusmodi locis, nemo est qui ignoret: quippe varius, ac multiformis ille caeli, solique aspectus ad omnis generis res procreandas mirifice est aptus, atque efficax. Praeterea calor ille natiuus, quo quidem cuncta gignuntur atque fouentur, intra motuum caernas ac viscera varijs inclusus anfractibus, ac pro loci ratione, variè affectus, multiplicia rerum genera procreat, ac simul cum humore variè mixtus, ac temperatus, terram multo, optimoque succo ab se imbutam mirifice fertilem reddit, ac fecundam. Hinc, nimirum, metallorum, & lapidum, hinc mineralium (quae vocant,) hinc bituminis quamplurima, diuersaque genera; hinc tanta arborum, atque plantarū, hinc infinita propè animalium, quae terra sponte quodāmodo sua procreat, & gignit, multitudo ac varietas, quae in montibus conspicitur. Fera praeterea, armenta, ac pecora nullibi commodius viuunt, nullisque adeò delectantur locis, & quae ac montosis & siluestribus. His accedit omnibus aquarum copia, quam montes, qui proprie מרי, id est, montes dicuntur, tum frequentibus fontium scaturiginibus, tum etiā quia imbres, atque pluuia ex caelo decedentes excipiunt, eaque à summo monte vsque ad imum defluunt, rebus omnibus vtilem, atque opportunam suppeditant. Atque haec quidem omnia sacer ille Propheta, ac vates omnium praestantissimus diuino planè hoc carmine significauit:

Qui emittis, inquit, fontes in conuallibus, inter medium montium pertransibunt aquae:

Potabunt omnes bestiae agri: exspectabunt onagri in siti sua:

Super ea & volucres caeli habitabunt: de medio petrarum dabunt voces.

Rigans montes de superioribus suis, de fructu operum tuorum satiabitur terra:

Producens faenum iumentis, & herbam seruituti hominum:

Vt educas panem de terra, & vinum, letificet cor hominis:

Vt exhilaret faciem in oleo, & panis cor hominis confirmet.

Saturabuntur ligna campi, & cedri Libani, quas plantauit:

Illic passer es nidificabunt, herodij domus dux eorum:

Montes excelsi ceruicis, & petrae refugium herinacis.

Atque his quidem omnibus ex rebus efficitur, vt minimè mirum sit, in tam exigua regione tantam fuisse rerum omnium commoditatem, tot vt regnis, tam multis vrbibus, pagisque propè innumerabilibus alendis sufficeret: idque potissimum cum montium niuibus, ijsque quae ex vallibus spirabant, auris nimum quorundam locorū & climatis calorem temperaret. Tota deinde regio inter duo maria, & Iordanem flumen sita, lacus non paucos habebat, eosque qui nauigabiles erant, & optimis abundabant piscibus. Praeterea continuo hominum labore & industria maximè erat culta, ac denique ea, quam Deus singulari quodā favore ac beneficio praeter ceteris omnibus regionibus prosequatur, sicut scriptū legimus: Terra enim ad quā ingrederis possidenda, non est sicut terra Aegypti, de qua existi, vbi iacto semine in hortorum morem aqua ducuntur irriguae, sed montosa est, & campestris, de caelo expectans pluuia: quam Dominus Deus tuus semper inuisit, & oculi eius super eam sunt à principio anni vsque ad finem eius. Porro illud imprimis adnotare, atque ad nostram vtilitatem referre debemus: ex huiusmodi, videlicet rerum omnium abundantia, ob quam homines & suauiter, iucundèque vitam agere, ac in honesto quodam otio versari commodè possent. quod quidem otium in Dei cultu, perpetuoque erga ipsum amore & obseruantia consumere deberent, post primi illius & communis omnium parentis Adami lapsum euenire plerumque, vt non modò eo, vt decet, non vtatur, verum etiam vt propter illud ad libidinem, atque ad quandam morum peruersitatem dilabantur. Qui enim omnibus vitæ comodis ita abundant, ij tandem mihi

Gen. 11. 12. Ind. 6. 6. Gen. 2. 5. 23. Ind. 8. 22.

Gen. 17. 20. Gen. 2. 5. 23. Ind. 8. 22.

Gen. 2. 5. 23. Ind. 8. 22.

Gen. 2. 5. 23. Ind. 8. 22.

Gen. 2. 5. 23. Ind. 8. 22.

Gen. 2. 5. 23. Ind. 8. 22.

Gen. 2. 5. 23. Ind. 8. 22.

Gen. 2. 5. 23. Ind. 8. 22.

Gen. 2. 5. 23. Ind. 8. 22.

Gen. 2. 5. 23. Ind. 8. 22.

gata est. Inde enim Assurim orti, patre, utiam commemorauius, Assur, qui ex occupata per Nimroth provincia, in Euphratis amnis agris magnas vrbes, & Assyriorum regnum condidit. Secundus Dadan filius fuit Latus, à quo Latullim nomen & locum obtinuerunt Assyrijs proximi; deinde Lau, vnde Laumin dicti duo. Atque hi duo præcipue Arabes sunt, incertas sedes, pascuorum causa, peruagantes. Tentoria pro domibus habent: dromedarios, & camelos ad oneris ferendi, & vecturæ commoditatem alunt: eosdem phaleris, & bulis ornant, præcipue eos, quibus principes, atque homines ipsi perforatis auribus aureas in aures appendunt: regibus purpureæ vestes in primis grate: comas tendent: arcu & sagittis in bello vtuntur. Saba multis rebus abundat elegantibus, comprimisque hyacinthino coloris artificio. Mercatores etiam fuere ad Tyrû, multam & variam delicatarum mercium copiam ferentes.

DE ISMAEL. CAP. IIII.

MAIOR ætate Ismael fuit ex Aegypcia ancilla natu, minor tamen ordine ob legitimarum nuptiarum ius Ceturæ filijs ascriptum. Sed diuini oraculi promisso, Ismael in duodecim velut tribus creuit, duodecim progenitis principibus filijs, Nabaioth, Cedar, Adbeel, Mabsam, Masinah, Dumah, Massah, Hadad, Themed, Iethur, Naphis, Cedma. Qui omnes paternum nomen Ismaelitarum perpetuò tenuerunt, aliquando ex Nabaioth, plerumque verò ex Cedar secundo filio cognominati. Cæpit autem eorum habitatio à deserto Pharâm, vbi Ismael Aegypciam vxorem horum matrem duxit; atque inde propagatus, nonnunquam pulsus alijs, nonnunquam ab ipsis pulsus, interdum oppressus, aliquando inducijs factis inter Ceturæ filios, quemadmodum oraculo fuerat declaratum, commotatus est, sicut scriptum est: Duodecim duces generabit, & faciam illum in gentem magnam. Et hic erit ferus homo; manus eius contra omnes, & manus omnium contra eum, & è regione vniuersorum fratrum suorum figet tabernacula. Horum autem prima habitatio ab ortu meridiem versus in Heuilah cœpta, ad occasum in Sur tendit vrbes antiquam, atque Misraim terminis finitimam, non longè à Kades, monte ac solitudine. Ab Aquilone verò ad Assurim vsque producta. Inter quos non procul à Dedan Ceturæ filio Thema diuturniores, & magis notas habuit sedes, & proximas vbi, cui nomen fuit Buz, vnde Buzithè dicti, qui postea Essita ab alijs appellati sunt. Terra omnis pecoribus, armentisque alendis optima, atque homines ipsi ei arti præcipue dedit, tentoria subeunt, quæ supellectili elegantia instruant. Pellibus ad omnem vsum rectè paratis abundant; camelos, & armenta alia plurima alunt. Pecudumque genus omne præter ceteros pastores numerosum possident. Agnos, arietesque, & hædos ad emporia, vendendi causa, asportant: comam, vt vicini Arabes, attendent. sagittarum, milliumque coniciendorum peritissimi habentur. Quidam ex illis mercaturâ exercent, maxime qui Galaaditidi regioni viciniore sunt; vnde resinam, stactem, aliaque aromata in Aegypcio camelis asportant.

DE HORRAEO ET EDOM. CAP. V.

EX ANTIQVO gigantum genere Seghit superiores Moabitis, Nabathæis verò inferiores montes adiacentes, atque Moabitis finitimos campos tenuit. Fuit autem eius prima sedes in monte Hor non longum à salis mari distans, qui ab occasu Cades despicit: à dextera verò Arabiam & maris Suph littus prospicit. Hinc sobole per continuatos montes ad ortum, atque ad Aquilonem procurrentes propagata, regiones certis nominibus ex filiorum monumento appellatis, in heptarchias diuisit, cûque posteritate sua habitauit. Atque he-

ptarchiarum nomina & series huiusmodi est: prima Lotiâ, in duas familias diuisa, Hori, qui motè ipsum possessionis initiu incoluit, & Hemâ, qui proxima loca tenuit. Secunda Sobal, in regiones diuisa quinque, Aluan, Manabath, Ghebal, Sapho, Onam, quorum nomina regiones ipse acceperunt. Tertia Sebeon, quæ & in duabus partibus cessit, altera Aia filio, altera eius fratri Ana, qui primus, equis cum asinis, quas pascebat, commixtis, mulorum genus, & vsum mortalibus ostendisse dicitur. Hic duplici etiam prole clarus fuit, Dison filio, & Oholibama filia. Quarta hexarchia obtigit Ana, alteri ab illo mulorum inuentore, cuius nulli commemorantur liberi. Quintam verò obtinuit Dison, quam filijs quatuor imperitus est, Amdam, Etebam, Iethron, & Charan. Sextam Eler habuit, filijsque Balaan, & Zauan, & Acan concessit. Porò septimam atque vltimam Nabathæis, atque Amonitis finitimam tenuit Dison, cuius partibus nomina à filijs indidit Hus: vnde insignis ille sapietia & virtutis omnis laudibus celebratus Iob fuit, & Achan. Verum Esau Isaac filius, qui propter familiarum & rei pecuarie frequentiam, passionumque, vtriusque simul angustum locum à Iacob fratris consuetudine discessit, Seghit montes paulatim bello occupatos, tandem omnes ex diuino iudicio vsque ad Cades obtinuit, atque antiquis abolitis, ex filiorum suorum nominibus appellauit, imposito tamen omni terræ & gèri nomine à fratre sibi indito Edom, in perpetuam cum fratre simultatis signum. Atque tetrarchis initio constitutis, ditionem omnem trium vxorum filijs diuisit obtinentam. Primas enim sedes secundum Hor montem Eliphaz ex Ada Hethæa matre natus sortitus est, cum filijs ex legitima vxore quinque, Theman, Omar, Sopho, Gathan, & Chenez, atque ex Thamna concubina Amalech & Core. Secundam tetrarchiam obtinuit Rahziel, susceptis Nabath, & Zarah, Sama & Meza quatuor liberis. Tertiæ tetrarchiæ dominifuerunt filij tres ex Oholibama, Ana Cananai filia, Sabeonisque nepte suscepti Iehus, & Ihelon, & Coreh: Singulæ autem tetrarchiæ in tot myriadas (sive ducatus, sive marchionatus dicere velimus) diuisa sunt, quot filiorum & nepotum nomina fuerunt: fuit enim illorum distributio, gentis more, in myriadas facta, atque ita singulis vel filijs, vel nepotibus cum præfectura myriadis nomen quoque Aluph est concessum, quod Millenarium, sive Milliati interpretari possumus. Fuitque huiusmodi myriadis nominum & locorum series cum nominibus ipsis præfectorum distributa: Aluph Theman, Aluph Omar, Aluph Sepho, Aluph Gathan, Aluph Chenez, atque ex Thana concubina Eliphaz, Aluph Amalech, & Aluph Coreh. Secundæ tetrarchiæ myriades cum primorum præfectorum nominibus sunt: Aluph Nabath, Aluph Zarah, Aluph Sama, Aluph Meza, ex Basemath progeniti omnes. Tertiæ tetrarchiæ inter se diuisam rexere Oholibamah filij: Aluph Iehus, Aluph Iethon, & Aluph Coreh. Atque his olim omnis Edô terra gubernabatur millenarijs, quo primùm tempore ab Esau occupata est; deinde regione in regni formâ redacta, myriada facta mutatio est, minori numero, & nominibus variatis. Hoc modo Aluph Thamna, Aluph Alua, Aluph Ietheth, Aluph Oolibama, Aluph Elah, Aluph Phinen, & antiqua nomina retenta, Aluph Cenez, & Aluph Theman, & nouis nominibus Aluph Mafpar, & Aluph Magdiel, & Aluph Hirâ. Hi omnes regi vni cuiuspiam, qui cæteris imperaret, delecto parebant. Erant autè Edom termini idem qui olim Scir, perpetuis Horraiz montibus, tractu ex Theman, Cades finitimo in Aquilonem procurrente, atque ad occasum contra Luit montes descedente. Valles quæ præcipue insignes habentur, Rohoboth dictæ, ab amplitudine nomen accepere. Regioni in montibus fontes, in campestribus verò putei aquas suppeditant. Antiquæ vrbes, Denaba, Bofsa, Hauith, Mafschâ, Phaur, omnes hæ regû patriæ, & Dedan. Gens ipsa bellicosa Rudijs aspera, prudetia ac sapientia mirè iactatrix.

SVMMA TERRÆ CANAAN DESCRIPTIO. CAP. VI.

Num. 2. 5. 14. Gen. 13. 14.

COMMVNIS discessionis necessitate pulsus Canaan regionem tenuit vario & multiplici situ notabilem, sineque constituit ab Ortu flumen insignis ex fontis nomine, atque decliui descensu IARDEN dictum; ab occasu verò magnum mare; dexteram autem partem Misraim, & Arabum tractus fluuius non ita magno interiecto, sinistram insignis ille mós Libanus clauserat. Iarden flumen non longè à Libano duplici capite, sed altero vberiore exortus dexteram versus aliquandiu procurrens, ad ortum paulatim, quoad in obiectis montes offenderit, descedit; indeque rursus ad dexteram recepto cursu, lacum in ipso primo flexu efficit, cui acicola nomè TAPACH, id est, aquas supremas, fecere. Excipitque eodem in loco fontis illustris aquam, quem fontem posteriora tempora Daphnæ dixerunt: deinde vbi alueo ripis angustioribus contracto, fluuij nomen, formamque receperit, atque aliquantum produxerit, rursus propulsa ad Ortum, & Occasum margine, lacum efficit, atque implet, superiore maiore, piscibus optimis, & plurimis abundantem, aquis etiam dulcissimis, qui ob occupati spacijs, pro regionis angustijs, magnitudinem, atque ob admittis ex ventorum vi tempestates maris nomen obtinuit, atque à citharæ forma, quæ refert, CHITIBERETH mare dictum est. Exteris verò nationibus, quæ regionem postea vel inuaserunt, vel viferunt, mutata paululum voce, Geneareth appellabatur. Ex eo lacu rursus in angustum coactus Iordanis fluuius fit, reclusa in Austrum tendens, auctusque ab Occasu desuentibus ex monte Thabor; ab Ortu verò Iaboc fluminis aquis in Ortum insigni flexu vertitur, atque decurrit; deinde ad dexteram contento fluxu procurrens, amoenissimos quondam campos, & quinque magnis vrbibus continendis, atque alendis opportunos, & vallem mirè fertilem, canalibus deductis, irrigat. Sed locis postea ex incolatum scelera calidius incensis, spatium omne maximo lacu est occupatum, aquis fluminis crassissima; & grauius olenti salubrigine infectis, quæ nec nauigia ferunt, nec animantè vllam alunt; nec tempestatibus etiâ tolluntur; vnde à quibusdam Mortuum mare illud dictum est: Accolis mare salis, Græcis autem, cum postea est cognitum, ἀσφαλθίτης lacus, à bituminis copia fuit appellatus. Vallis illa, antequam lacus esset vallis, ORACH, id est, copiarum dicebatur. Hoc mare, sive hic lacus ex Moabitarum agris, quos ab Occasu terminabat, tria nò magna flumina excipit. Iordanis quoque ostio proxima aquas NIMRIM, longè vltcriu, versus Austrum, Arnon fluuium, qui Moabitas ab Horraiz dirimebat, medium verò alium, cuius antiquum nomen ad nostrâ vsque memoriâ non peruenit. Iordanis ipse tempore mæssis exundans, vtramque aluci ripam superat. Hoc igitur mari, & Iordanis continentibus vel marginibus, vel tipis, Libano monte, & mari magno, atque fluuiio Egypti dicto, tota Canaan regio contenta fuit; cui ab Ortu vicina gentes adiacebant, Gessuræi, Mahliathæi, & deinde Bassani celeberrimi montis accolæ Amonitæ, & Raphaim vsque ad Moabitas, quibus inter Amalech & mare salis sedes erant. A dextera verò Horraizum pars ad Arabas vsque, & ditionis Aegypciæ non magis tractus. Ab Aquilone autem Aram Damasci ad Sydonis vsque terminos Regio montibus ssequens, ijsque perpetuis, vallibus etiam & campis, quâ depressior terra est, & sic, & natura optimis. Parua flumina, taraque emittit; partim in Iordanem ad Ortum, partim etiam in magnum mare influentia. Ex montibus citra Iordanem præcipua nomina obtinere. Thabor, mediâ ferè ipsius regionis loca ab Aquilone percurrrens; & Carmel magno vicinior mari, & super hunc Saronne montes: vltcrius etiam ad ortum Garizim, ad dexteram etiam producti Canaanorum, superioresequè his Iebusæorum montes, & Canaanis inferior Sanir. Regio ipsa omnis, si cui

Gen. 14. 1. Gen. 1. 1.

alijs conferatur, excelsa est: vndique enim ad eâ aduentus ascendunt. Quamobrem & puiori, nobiliorique solo prædita, & calidiorisq. temperie præcipue felix, præterquam quòd olim Dei providentia singulari fouebatur, fontibus, ac torrentibus abundat, atque vli his deficiunt, puteos habet aquæ dulcis, riuos etiam ex fontibus deductos, quibus irrigari prædicia possunt. Frumentum hordei, vini, atque olei ferax: vuarum botri admiranda magnitudinis in vitibus crescunt: fructibus & pomis omnium generum fertilis: ficus, oliueta, & punica mala sponte etiam sua profert. In montibus ferrum, atque æris metalla effodiuntur. melle adeò abundat, vt manare etiâ dicatur, quemadmodum & lacte, propter innumerabile ouium, caprarum, armeterum, & totius pecuarie rei copiam. Ex his que ad vitæ delicias, vel medicinarum vsum faciunt, præcipue commendatur balsamum, vni tûc orbis parti generosissimû à Deo concessum. mel, aromata, mastix, & duo nucum genera, alterum anigdala Latinis dictum, alterum verò, quod optimum in ea regione est, patria lingua, σπυγ, Græcis, & Latinis pistacea dictum. Hominum genus illud antiquum, ferrox, corpore procerò, & ad gigantum speciem proximè accedens, ingenio ad delicias, voluptates, atque ad omnè turpitudinem procliu, moribus corruptis, vt Cham patris antiqui improbitatem studiosè imitati fuisse existimetur. Vrbes grandes, & natura, opereque munitissimas habuerunt; in quibus antiquissimæ fuere, Hebron, quæ alio nomine Kiriath Arbagh dicta est, septè annis ante Tanim Aegypci condita, patria quondam filiorum Enach; & Bethel, quæ antea ob nucum copiam Luza vocabatur, Deborah, Rebecca nutricis sepulchro insignis; Hai & Hoba ad læuam Damasci; Sichein, siluestris arboris sui nominis copia notabilis, & Ephraim, iuxta quâ Rachel vxor Iacob est sepulta. Illæ etiam vrbes antiquæ fuerunt, quas postea perpetua demerisione damnatas Deus euerit, Sodoma, Ghomorraha, Adama, Seboim, & Bala. Ab illa autem clade paruum oppidum est exceptum, cui ex breuitate nomen Soghar, sive Seghor est factum, insignis singularis erga Lot beneficij monumentum.

Deut. 8. 8. Num. 13. 23.

Deut. 32. 13.

Gen. 43. 11.

Num. 24. 2.

Num. 13. 23. Gen. 23. 19.

Deut. 1. 19. Gen. 1. 2.

Gen. 13. 5. 8. 48. 2.

Gen. 34.

Gen. 14. 2. 23.

DE DVODECIM GENTIBVS. CAP. VII.

QUANDO diuidebat Altissimus gentes, quando separabat filios Adam, constituit terminos populorum iuxta numerum filiorum Israel. Igitur duodecim oportuit gentes esse; à quibus terra illa habitata, culta, apparatusque fuit, in quam duodecim Israelis filij sedes obtenturi deducendi erant: eum autem numerum Chanaani ipse cum vndecim filijs compleuit. Nam Sidon pitagogenitus Chanaan maritimam oram ab Aquilone ad dexteram, vsque ad Palestinam occupauit; ab Ortu Aram Damasci, & quosdam alios ex fratris agris finitimos constituit. Huic proximus versus Ortum superior consedit Hherh, à quo tota regio, & gens Hhethæi nomen accepit, vsque ad montis magni vicina loca, quem accolæ Gelboe dixerunt. Tertius in dexteram Iebus processit, gentique suæ nomen reliquit Iebusæi. Emor quartus, vnde Emorrhæi orti, mediterranea magis loca tenens; Iebusæis ad Occasum adiacebat. Girgassorum autem familia supra Hhethæos Iordanis fluuius vltra citraque assedit, qua parte Aquæ Maron, & lacus magnus Chineret est. Heuæorum genus inter Emorraum & Palestinum habitauit. Arac posteritas à patre suo obtenta loca coluit, Libani montis radices, & partem quâ mons in dexteram respicit partem, gens Aracæa dicta est. Sinæus Hhethæo vlterior versus Ortum fuit ad Iordanem ferè propagatus, nisi quantum Heuæorum gens primarum sedium angustijs exclusa, ad illi flumini proximos agros colonias deduxit. Arad novus ex Canaan filijs vltra Hheuæum, & Emorrhæum vastæ solitudinis Cades vicinam regionem coluit. Decimus etiâ Sanir montes conscendit geminos inter Girgassos,

19:18.

galeos, Sinæos, Hhethæos, iisdemq. nomine indito suo, gētem à se ortam colonias dedit: m̄stes ipsi Semaraim, gens autem Semaritis dicta, siue Semareus populus. Porro vñdecimus ex his Hhamath ea loca optauit, quæ diuiso Libano monte ad Aram Damasci facile accessum præbet: ditionē verò secundū primos Iordānis meatūs ad aquas MARON dictas vsq. ferè produxit. His annu meram us ipsum patrem Chanaā, qui diuisa inter filios regioni omni suum cōmune nomē reliquit, & quā ipse degeret, partem sibi retinuit inter Palæstinos, & Emorrhæos longis & continuis ferè montibus, ac depresso v. trisque, magnisque vallibus præcæteris insignem. Atque ita duodecim populorum gentibus & nominibus tota regio celsit colenda; quorum illa series est, Sidon, Hhethæus, Iebusæus, Emorrhæus, Gergasæus, Heuæus, Aracæus, Senæus, Aradius, Samaræus, & Hhamathæus, horumque omnium pater Chanaan.

Deut. 11. 30. Iudic. 1. 9.

DVODECIM GENTIUM IN SIGNES MONTES, ET VRBES. CAP. VIII.

19:13.

PRIMOGENITVS Chanaan Sydon urbem sui nominis condidit omnium primam, secundum maris littus, fluuio ex Libani montis finibus deducto proximam. Ab eius autem posteris T S O R, nostris Tyrus condita est in maris exigua insula, urbis tantum, adificiorūque capaci, exiguo intervallo à continente diuisa: dextera, læuaque portibus instructa, quæ totius terrarū orbis emporium celeberrimum fuit. Nomen ab angustia, fortitudineque loci habuit, vnde & à varibus Fortitudo maris est appellata: sed cum semel à Babylonijs capta, ac diruta fuisset, iterumque valere, ac pristinae superbiæ insolentiæ tueri perrexisset, aggere per Græcorū exercitiū comportato, iterum capta, atque diruta fuit, continensque cum vicina terra permansit, à qua antea septingentis passibus, præalto, ac portuoso mari diuisa erat. Interiora regionis loca & oppida, quæ videntur antiqua, fuere Helim, secundum Libani radices, Beth Enath, Cedès, & Orez: regio omnis ab elegantia Græcis *φονίμ*, Latinis Punica, & Phœnicia dicta est. Hoc enim incolarū lingua *פון* significat. **I N H E T H** *Θ* *Ο* *Ρ* *Υ* *Μ* tractu præcipuus mons est Thabor, ab umbilici forma, quā referre videtur, dictus. Vrbes antiq̄ue Chul, & Cophéc, & Rimon, & insigniter illustris, ac regia Achsaph. **I E B V S** *Α* *Ι* *Σ* maxima vrbs regia, quæ ciuitas fuit **I E B V S** à cōditore Chanaan filio dicta, in mōtibus cōdita, eadem etiam Salem appellata, quam posteriora tempora ob editorum situm **I E R V S A L A I M** dixerunt, quod altera eiusdem nominis apud Chanaanæos esset Salem. Ad hanc regionem pertinet Maspha mons cum vrbe & turri eiusdem nominis ab specula obtenti, cuius vsus locus ille dabat. Ex monte Almon fluuius ortus in Iordanem non lōgè ab ostio, quo Mare salsum aperitur, defluit: ab Occasu campus magnus monti adiacet, qui gentis vocabulo **E L O N M O R E H**, à nostris conuallis illustris dicta est, inter illum quem diximus, & alterum Amorrhæorum montem, cui Garizim nomen fuit. Maximus enim Amorrhæis mons est Garizim, in quo Luza olim ex nucum copia dicta fuit, cui postea Iacob nomen fecit Bethel: secundum verò alios mōtes ad Austrum Eglon & Kiriath Arbagh, eademque Hebron appellata, regiarū vrbes. **G I R G A S** *Α* *Ι* insignem ac regiam habuere urbem & ardes, & his vicini Aracæi Hassor maximam, Hefram aliā dictam, & Samanan, & Cartha, & Accadim, & Iebnael, & Eséb. **H E V** *Α* *Ι* *Σ* inter montes Sanir & Palæstinum Gazæ regnum sitis vrbes fuerunt primæ, Makedah, Adullam, Gader, Taphuah, Harmah, & Hered; his finitimæ Palæstinæ vrbes Gaza & Gath, earumque regna fuerant. Ex Heuæis deductæ colonie secundum Iordanem cōfedere, quā Iaboc fluuius ab Ortu excipitur, urbemque insignem colere, à Faustitatis numine, quod in ea præcipue colatur, Baghal Gad nuncupatam: idem Aroer Gentium

dicta possidebant. **S I N** *Α* *Ι* *Σ* inter duos ab Ortu, Occasūque mōtes, & fluminis ex Thabor decurrentis aquas vsque ad cōuallē illustrem siti, Thissam cum Amorrhæis ferè communē habitauere. sed præcipuā tenere Beth Hhorō, à nimio aestu, sicuti arbitramur, appellatā. **S A M A R** *Α* *Ι* Semir montem, vrbes verò Nahhalon, Dorthaim, Dabereth, Salim, & Iasæ tenuere. **H H A M A T H** *Α* *Ι* *Σ* Hhamath magna appellata nomen cōseruauit, quibus etiam Riblatha tentata est, & totus tractus vsque ad Cedès. Porro **C H A N A N** *Α* *Ι* *Σ* & montes Bethel, quæ eadem Luza ab Ortu, & Sarone ab Occasu insignes possedere, horumque ramenta multis partibus interiecta campestribus, planisque locis, mireque fertilibus agris, qui plures atque magnas alebant vrbes, Megido, Salem alteram ab illa Iebusæorum, Gazer, Siché, Apheca, Bethel cum Emorrhæis cōmunicem. In **A R A D** *Θ* *Ρ* *Υ* *Μ* ditione Arada fuit, & citra Sannir montes Debir ciuitas, & cui ex silvarum densitate nomen est factum, Kiriath-Iegharim. Ex Emorrhæis orti **P H E R E Z** *Α* *Ι* *Σ* h. i. mari Salis finitimum spacium occuparunt, illustri inter cæteros accolæ sibi parto nomine, Geth regiam urbem, & Beth Gharaba ædificarunt & coluerunt. Horum ditio secundum mare per Aphecā vsque ad Iericho producta est. Fuit autem Iericho regia, situ, & opere apprime munita; vrbs palmetis frequens, vnde & Palmarū ciuitas dicta. Sed præter omnes terrarum tractus, ob balsami nobilissimæ arboris copiam, illi vni agro singulariter à Deo concessam illustris, ac celebris, ex cuius odoris vi atque præstantia nomen est sortita, **I E R I C H O**. Nāque Aegyptiū balsamum, quā regionis huic, lōgè minus est generosum. Aquas olim habuit insalubres, quas postea Ehsæus propheta salubritate correxit.

DE TRIBVS GENTIUM PRÆCIPVIS NOMINIBVS AC DE HEBRÆIS. CAP. IX.

C H A N A N *Θ* *Ρ* *Υ* *Μ* nomē cōmune omnibus alijs vñdecim gentibus, fuit à patre acceptum, & cognationis retinendæ, atque societatis, mutuique auxiliij præstandi causa cōseruatum; vniuersaque regio terra Chanaan dicta fuit, & communis omnium incolarū lingua, quam Hebræam alij vocant, Chanaan lingua appellata fuit. Sed præter Chanaan præcipua alia nomina fuerunt, Emorrhæi, Pherezæi, qui populorum, gentisque frequentia, atque rerum etiam copia, locorumque præstantia cæteras excellēbant familias, diuisisque tractibus, in suam societatem, seu municipiorum iure cōscriptas sortiebantur. Emorrhæis enim loca mōtana, & proxima campestria citra Iordanem adscribebantur. Chanaanæis verò quod ab Emorrhæis ad mare vsque magnū producebatur regionis. Media inter hos pars, secundum appellatum Salis mare Phœzeæorum erat. Atque inter Emorrhæorum partes Ierusalem recēdebatur vrbs, Iebusæorum, vt diximus, regia, & Hebron Ierimoth; & Lachis, quæ regum etiam sedes fuere. Chanaanæorum campestria loca, in quibus & Galgal vrbs ad eos pertinuisse commemoratur. Hebræorum autem nomen non certæ cuiusdam familie fuit, sed cōmune omnium, qui cum Euphratem flumen traieissent, inter flumen ipsum, & mare magnum sedes sibi optauerunt, atque tabernacula fixere. Significat enim verbum ipsum *עבר* idem quod Latinis transiens, vel transmittens. atque hac significatione ad eos dignoscendos vsurpabatur, qui post primā illam gentium diuisionem à loco, vbi maiores ipsorum cōfederant, migrantes, flumine traiecto, in proximas regiones certis iam cultoribus & nominibus adscriptas deuenientes, aduenarum potius, quā indigenarum iure vtebantur. Huiusmodi commigrationis primus omnium viam iniiit Heber, viuendi commoditatem nomini suo consentaneam quærens. Cuius exēplum imitatus Thare, sextus iam familie nepos cum Abraham filio in eandem regionem migravit. deinde Abraham ipse in Chanaanæorum agris hospitem agēs, duplici cau-

Gen. 40. 11. 42. 3.

Deut. 1. 1. Ios. 5. 1. Num. 13. 23.

Gen. 11. 31. Gen. 31. 30. Ios. 10. 4.

Deut. 11. 10.

Gen. 14. 11. Gen. 39. 14. Gen. 40. 1. 4. 2. 23.

sa Hebræi nomē obtinuit, & quod è patria in Haran, & quod ex Harā in Chanaā pertrāssisset. Illius etiam filij & nepotes interim dum nullas proprias obtinuerūt sedes, Hebræi ab Aegyptijs, alijsque nationibus appellati sunt.

DE HEBRÆORVM PEREGRINATIONIBVS. CAP. X.

Gen. 11. 30.

Gen. 11. 6.

Gen. 11. 31.

Gen. 16. 16.

Gen. 7. 13.

Gen. 18. 1.

Gen. 20. 1.

Gen. 21. 1.

Gen. 23. 1.

Gen. 25. 10.

Gen. 16. 7.

Gen. 15. 11.

Gen. 26. 1.

V A G I instabilesque diu Hebræi illi, quos diximus, varia regionum, urbium, atque agrorum hospitia mutauerunt; neque tamen vsquam promissorum immemores, incertius sediu, neque diutius expectatæ promissionis tædio affecti. Horum namque pater Abraham primus Thare patris sui cōsiliū secutus, ex Vr Chaldæorum profectus, amneque traiecto in Haram Naharaim, hoc est, inter amni cōfedit, defuncto autem vita patre, promissione, imperioque Dei ductus, in Emorrhæorum regie Sichem migravit agros, eamque conuallē hospes tenuit, quæ accolis Moreh, Latino interpreti illustris dicta est. Ibidem cum esset Dei nomen, & cultum palam professus prædicauit: inde verò profectus inter Bethel & Hai secundum montem cum familia omni sua cōfedit. Orta autem in regionibus illis fame, in Aegyptum commigravit, vnde postea reuersus in Bethel agros, eò loci, quo antea fuerat, deuenit. ex illo etiā loco à nepote Lot dimissus in conuallē Mamre secundum Hebron, tabernaculum, familiarumque traduxit, vbi Ismaelē suscepit, & sanctum à Deo fœdus professus, circuncisionis signum acceptum iniiit. Ibidē quoque Sara Isaac concepit, filium futuræ sobolis, ac sacræ posteritatis primum semem. Ex Mamre profectus, ad Australem plagā itinere suscepto, aliquanto post tempore inter Cades, & Sur habitauit, atque Geraræ ciuitatis hospitem illa tempestate egit. In Geraræ agris Isaac natus est. Hinc Ismaele filio cum matre emissis, ipse etiā in certo eiusdem regionis optato loco, puteum sibi legitimo pretio emptum, Bearsebagh, in perpetuum possessionis monumentum nominauit, fœdusque cum incolis, amicitia causa, percussit. Ex illo loco ad Moriah montem in Iebusæorum agris ire iussus, fidem suam, periculo à Deo facta, egregia pietate probauit. atque promissorū cōfirmatione auctior, in Bearsebagh sese rursum contulit. Vnde & post aliquot annos profectus in Arbagh urbem, quæ & Hebron dicta est, secessit; ibidemque defunctæ vitæ uxori Saræ, agrum in sepulchri ius, atque vsus sibi, atque hæredibus suis proprium futurum publica, legitimaque transactione mercatus est. Ab Hhethæorum rege Ephron contra Mamre, vbi idem etiam è viuus cum decessisset, ab Isaac, atque Ismaele filijs est conditus. **I S A A C** post Abraham patris obitum, tabernaculum fixit iuxta fontem aq̄ue, in solitudine, quæ est in via Sur, cui ab Agar nomen factum fuerat, Puteus viuentis, & videntis; ibique duos suscepit filios, Esau & Iacob. eo in loco tandiu mansit, quoad ob grauissimam famem in illa regione exortam, à Deo monitus, dum in Aegyptum cogitaret, in Palæstinam migravit, hospitemque Geraris egit sub Abimelech Rege; inde à loci incolis propter formidatam diuitiarum amplitudinem, quæ magis indies homini augebatur, vt discederet, rogatus, atque inuidia etiam rusticorum, & continuis suorum, aliorumque rixis motus, in loca fluuio Geraræ vicina sese cōtulit, puteosque ab Abraham patre apertos instaurauit. Inde post

annos aliquot profectus in Bearsebagh, eadem cōfedit, atque vicino Palæstinorum regi, eiusque principibus rogatus amicitia dexteram dedit, ibidemque reliquam ætatem ad mortem vsque peregit. **I A C O B** à Bearsebagh, fratris metu, matrisque iussu cum fugeret, in Haran contendens, Luzam venit; cuius in agro cum pernoctaret, diuinorum promissorum arcanam rationem per quietem vidit; in cuius rei monumentum, loco nomen dedit Bethel. Illinc vbi surrexit, cōtinuis itineribus in terram Orientalem, id est, in Mesopotamiam Syriæ, quæ Hebræicè **H A R A M N A H H A R A I M** dicitur, peruenit, vbi à Laban hospitio susceptus, viginti totos annos versatus est; quibus elapsis, familia cōstituta, ac familiaria coacta re omni, in terram Chanaan reditum instituit, traiectoque amne, ad magni vsque montis vicina loca inoffensus peruenit. Ibi autem à Laban focero se affecuto, breui tempore detentus est: compositoque necessitudinis fœdere cum ipso, ipsiusque familia, monti nomen fecit, Gilghad, siue Galghad. Inde focero valedicens, ad Iaboc fluuium recta via peruenit, non longè à Iordane, vbi per noctem integram luctatione grauissima cum angelo contendens, victoriæque compos, & ipse Israel nomen diuinitus accepit, & locū Phanuel appellauit. Postridie vado transmissa, ab Esau fratre obuiam veniente exceptus, & deposito odio, firmata professione dimissus etiam est. atque familie ex longa iam via reficiendæ causā, inter Iaboc, & Iordanem tentorijs fixis aliquandiu hæsit, nomenque loco à tabernaculis ipsis imposuit Zuchoth. Illinc soluens, Iordanē transmissa, in Salé deuenit, illam alteram inferiorem, quam in Chanaanæorum ditione recēsebamus, atque agri partem à ciuibus Sichem certa pecunia sibi comparauit, suoque iam in fundo tabernacula posuit. Postea commotus clade Sichimorū à filijs suis facta, atque Dei oraculū sequutus, in Bethel commigravit; vbi ara constructa, religionis colendæ formam, ac rationem filijs præscripsit suis, familiarumque ac populum sui nominis instruxit. Ex Bethel cum tota familia discedens, Ephratam versus iter agebat, cum accepto filio Biniamin, uxorem Rachel ex partu amisit, quam eò loci sepultā in signi monumento donauit. Atque aliquanto itineris spatio progressus, in Iebusæorū agro, trans Turrim gregis tabernaculum collocauit, ibique integram nominis sui domum constituit, duodecim recensitis filijs, Ruben, Simeon, Leui, Iudah, Issachar, Zebulon, Ioseph, Biniamin, Dan, Nephthali, Gad, & Asser; qui omnes cum patre ipso Israel postea perpetuò sunt appellati. Cum quibus in Hebron regionem ad agrum Mamre profectus, Isaac patri suo grandæuo ad mortem vsque pietatis officia exhibuit. Ibidemque tandiu habitauit, quoad à Ioseph filio, Aegypti publicam rem curante, euocatus, cum tota familia, hoc est, animabus septuaginta, Bearsebagh de illo itinere, consulendi Deum causa, petiuit. Ibidē autem responso accepto, monitus, ac iussus, in Aegyptum descendit, in agroque Gossen, dum à filio exciperetur, hæsit; cum filio Thanim Pharaonē salutaturus adiuuit. Inde reuersus in regionem Gossen, cum omni domo sua ad postremum vsque vitæ diem egit. Mortuus ibidem, sepulture causā, in terram Chanaan est relatus, promissici à Deo facti hæredibus relictis duodecim filijs, quos supra commemorauimus.

Gen. 28. 10.

Gen. 27. 45.

Gen. 28. 2.

Gen. 31. 19.

Gen. 31. 30.

Gen. 33. 16.

Gen. 34. 11.

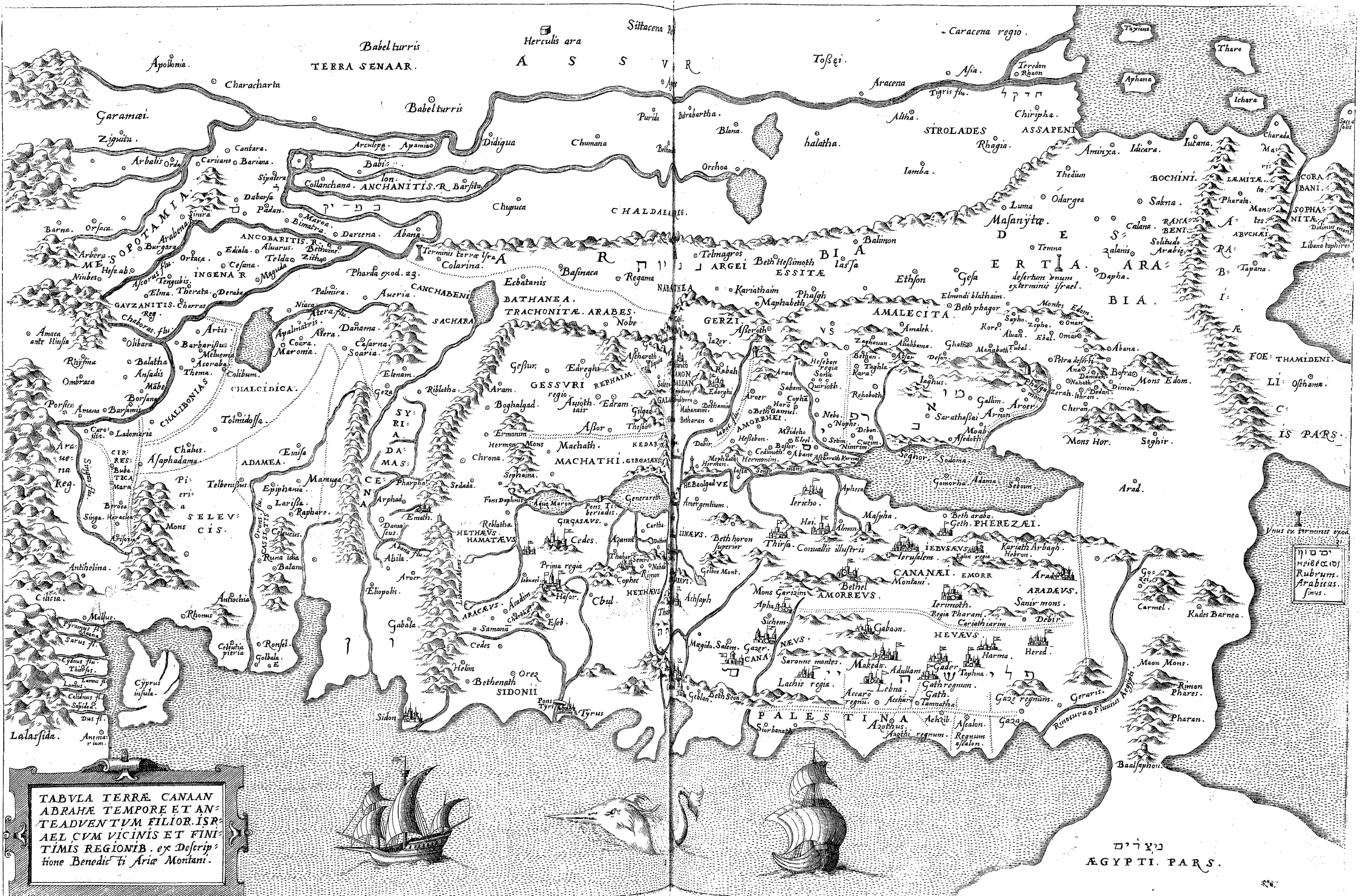
Gen. 35. 1.

Gen. 35. 27.

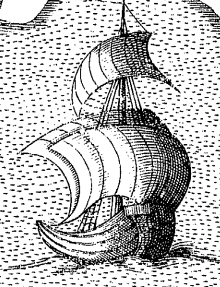
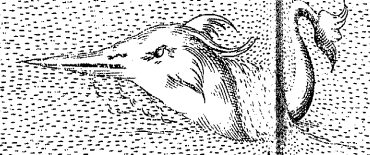
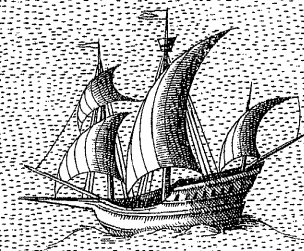
*Libellus hic nihil habet S. Romana Ecclesia fidei contrarium,
aut Reipubl. offensivum; immò multum utilitatis conferet studio-
sis sacrarum literarum, tum ut memoriam confirmet, cum quòd
faciliùs intelligent quæ in hac materia sacra scriptura proponunt:
quod attestor*

Sebastianus Baer Delphius, infi-
gnis Cathedr. Ecclesiæ S. Mariæ
Antuerpiensis plebanus, & Ca-
nonicus.

TABVLA TERRÆ CANAAN
 ABRAHÆ TEMPORE ET AN-
 TEADVENTVM FILIOR. ISRA-
 EL CVM VICINIS ET FINI-
 TIMIS REGIONIB. ex Descrip-
 tione Benedicti Ariæ Montani.

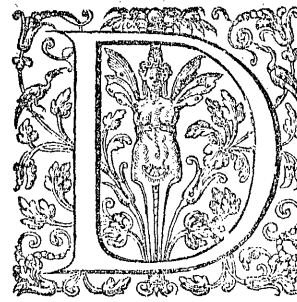
ניצרים
 ÆGYPTI. PARS.

BENEDICTI ARIÆ MONTANI

HISPALENSIS IN LIBRVM CHALEB, SIVE DE

TERRÆ PROMISSÆ PARTITIONE, AD CHRIS-

STIANOS LECTORES, PRÆFATIO.

DESCRIPTIONEM terre Chananæorum, que terra, postea, veteribus incolis ex ea expulsis, atque Israëlitis in locum illorum substitutis, ad nostram usque ætatem Terra sancta appellata est, in suas partes, hoc est, in proprias singularem Israëlitis tribuum regiones diuisam, & ex sacris peritæ historis, atque adeo ad ipsius regionis exemplar in ipsa Syria accuratè descriptum, expressam vobis exhibemus. Quo quidem labore nostro, sacre scripture studiosis neque paruum adiuumentum, minimeq. vt spero, iniucundum attulimus: que enim sparsim, diuersisq. in locis relata, atque obscuris peregrinarum linguarum idiotisimis obuoluta erant, ea ipso describendi ordine ac methodo faciliora reddidimus. Vt que facilius ab omnibus intelligi possint, ea ipsius tabule descriptione ac pictura ante oculos vniuscuiusque sunt posita. Hoc verò tum à nobis, tum à doctissimis iis viris, qui quidem nos doctrina & ingenio longe antecedunt, qui in sacro hoc apparatu egregiam posuerunt operam, præstitum esse arbitramur, vt videlicet, sublata, aut saltem emollita asperitate ac difficultate illa, que lectores, quominus simplicem sententiæ, que sacris in libris prima spectanda est, intelligentiâ consequantur, impedire posset, ad arcanam illam, que vñdem sacris continetur libris, æternæ beatitudinis doctrinam facilius perueniant. Neque enim satis commode, atque ea qua decet integritate, saluberrimus illius doctrinæ nucleus erui potest, nisi prius cortices, quibus ille contegitur, secentur. Atque is quidem labor, qui positus est in commissuris illis diuisendis ei, qui modo vtilitæ que ea, ex re prouenit, cognoscat, non gratus atq. iucundus esse non potest, eo siquidè omnis ea que est de natura rerum, omniumq. liberalium artium ac disciplinarum cognitio continetur. Porro eam rem præclarissimi, atque acerrimo philosophi ingenio, in summi boni definitionibus posuerunt: atque ex iis nonnulli tanti eam fecerunt, vt, non vltèrius progrediendū, sed in ea acquiescendū esse existimarint. Cùm itaque tanta librorum sacrorum sit dignitas, vt summorum hominum iudicio, non vulgaris sit eruditionis ea cognoscere, que ad abditam illam & penitiorè doctrinæ partem aditum patefaciunt: sine dubio constat illam alteram per se summopere esse expetendam, & hanc, sine qua ad illam peruenire nō possumus, nullo pacto esse negligendam. Quam verò necessaria sit locorum cognitio, qua in diuersis sacre scripture locis commemorantur, nulla historia apertè non docet. Si enim absque locorum obseruatione res gestæ narrentur, aut sine topographiæ cognitione historie legantur, aded confusa atque perturbata erunt omnia, vt ex iis nihil non obscurum, nihil non difficile elici possit. Iam verò quanta terra Israëlita dignitas fuerit, & quamobrem inter celeberrimas omnes orbis terrarum partes, digna semper sit habita, que, qualis, quantaq. sit ab omnibus cognoscatur, tantum abest, vt breui, qualis hæc est, præfatione explicari, vt ne longa quidem oratione consequi quis possit. Illa enim in primis diuinorum promissorum constantiam & veritatem hominibus testatam facit: vt pote que promissa olim patribus Abraham, Isaac, & Iacob, qui quidem etsi in ea erant peregrini, & hospites, ac numero perpauci, tamen ad diem dictam ipsorum nepotibus est tradita: adeoque exiquo temporis spatio ab ipsis est expugnata & occupata, vt temporis ipsius breuitas non ad expugnandam, sed ne ad totam quidem illam peragranda satissimè esse potuisse videatur: cùm tamen in illa vrbes ipsa loci natura, atque hominum industria munitissima frequentes essent. Cens præterea ipsa ferocissima, bellisq. maximè assueta, & exercita erat. opibus, diuitisq. maximis, ac rebus denique omnibus ita abundabat, vt facile bellū, quod sibi ab exteris illatum esset, ad multos annos sustinere potuerit. Montibus, ac fluminibus ita erat vndique munita, vt, per quam difficiles aditus ad eam essent: ac eā potissimum ob causam vim hostiū à suis finibus arcere, eorumq. conatus comprimere facile poterat. Quid quod vnius ac triginta regū consiliis & copiis vnā coniunctis defendebatur? quorum omnium regum repentina atq. inopinata mors, cum ingenti populorum clade coniuncta illud apertè significauit, omnes quantumuis maximos hominum conatus, maximas opes, maxima imperia que sceleribus vi atque iniuria nituntur, repentino aliquo casu, iustissimo Dei iudicio imminui, dissipari, & ad nihilum redigi: & quominus id eueniat, nulla hominum prudentia, nullis consiliis, nullis opibus prouideri posse. docet que illud præterea, nullam omnino tantam esse difficultatem, que, quominus Deus, ne minima quidem ex parte suis stet promissis, efficere possit. His & illud accedit, tanti illam regionem olim factam esse, quod vna ex omnibus orbis terrarum partibus diuinæ requietis nomen obtinuerat, atque inter terrena Dei promissa, erat singulare quoddam eius quietis exemplum, qua quiete pij homines, post absolutam hisce in terris peregrinationem, in regno Dei fruuntur. Atque vt illa eos qui & vocati fuerunt, & vocanti Deo crediderunt, ac eius voluntati obtemperarunt, excepti, ita quoque hæc, quam intentis intuemur oculis, in qua Christus morte & inferno debellatis, regnat, eos omnes qui & labores patienter tulerint, & inuicta animi fortitudine atque constantia ad propositum sibi præmium recto contenderint cursu, letos tandem ac felices excipiet. Sed inter tot illius regionis præclaras laudes, ac testimonia, vel hoc vnicum sua præstantia reliqua omnia longè superat: primos, videlicet, euangelij nuntios, quod euangelium per totum terrarum orbem dispergi, disseminariq. debebat, in ea primum esse auditos. In ea summus ille hominum seruator Christus est natus, in ea creuit, in ea ipse verus Deus hominibus se quoque verum hominem conspiciendum dedit: in ea admirabilis, atque diuinæ sue

3

BENEDICTARIAE MONTANI

HISPALENSIS CHALEB, SIVE DE TERRÆ

PROMISSÆ PARTITIONE, LIBER VNICVS.

מסעות *Sive de itineribus*, C A P. I.

N NIS ferè ducentis viginti postquam Israël descenderat in Ægyptum, diuinæ providentiæ singulari beneficio amplificatus, ad eum sobolis numerum deductus est, qui expugnandis, occupandis, colendisq; promissis sibi agris esset idoneus: ita ut illa populi frequentia, ex octoginta duabus animabus, ad virorem plusquam sexcenta & tria millia, & quingentos quinquaginta sex, præter foeminas & pueros, & præter tribum Leui aucta, ijs qui de diuinis promissis rectè sentirent, spem facere possent futura propediè migrationis, in paratas iam olim à Deo sedes: id quod Moyès intellexisse visus est, cum, relicta aula, in qua educatus magnificè fuerat, fratres suos filios Israël (proximæ iam salutis significatione) animaturus inuirit. Sed fuorum ingrata stulticia repulsus, atque regie ire declinandæ causâ ex Ægypto profectus, in Madian sese contulit, ibique per quadraginta annos exul, ministri publici filia in vxorem ducta, foci sui pastorem egit: quoad Dei mandato legatus Ægyptum repetiit, fratremque suum Aaron in monte Dei sibi obuiam factum, allocutus, communicato consilio, commissam sibi legationem multis adionibus & grauissimis peregit. Tum verò victo Ægyptiorum rege, populoq; ad extremum periculum vsq; vexato, & ex diuina inspiratione iure belli præda capta, & spoliis collectis Israëlẽ liberrum & incolumẽ eduxit decimaquinta mensis primi anni ferè bis millesimi quadringentesimi quadagesimi octauo ab orbe condito. Fuerat autem Israëlitarum hospitium toto hoc tempore in terra Gossen, cuius præcipua vrbs Rahameffes dicebatur. Vnde primum profecti, contenti itineris recta via venerunt in Soccoth Ægypti partem, cuius cultores antra & casâs pro domibus subcutes nomẽ loco fecere: eos Græci Τρωγλοδύτας dicunt. Ex Socchoth in ΕΤΗΑΝ venerunt, qui Arabum solitudinem proximus locus est, neque idem à Chanaanorũ terminis longè distans, quos breui pertingere possent, nisi Deus decreta in Ægyptios vltionis expediendæ causâ, iter ad ortum flectere, atque ad Mare iuncosum contendere iussos, in angustum deduceret locum, cui ΠΗΑΗΡΟΤΗ nomen postea factum videtur ex vtriusque populi indignatione, nempe Ægyptiorum in Israëlitas, & Israëlitarum in Moyse, a quo se in necem traditos existimabant, conclusi nimirum inter mare & montem Aquiloni dicatum, cui Baghal-Saphon erat nomẽ, & arcem Migdol, atque hostem ipsum, quem à tergo habebant. Ex ΠΗΑΗΡΟΤΗ mari transmissis, hostibusque omnibus, qui in aquis perierant, liberati, trium dierum itinere per solitudinem SVRIER fecerunt, aquarum inopia affecti, quas tandem in MARAH naçti, cum amaras esse deprehendissent, ligno per Moysen ex Deo monitum iniecto, dulces hauserunt. Ex Marah in Elim processere amœnum locum, aquarum fontibus duodecim, & palmis septuaginta insignẽ. Inde in desertum SINA, quod à rubis, arbutorum genere, ibidem frequẽti dictum videtur. vbi cõmeatu defecti, quẽ ex Ægypto exiguũ detulerat, nouo genere cœlitus demissi cibi, quod M A N ipsi ex admiratione vocabant, pasci cœpere: eoque victu quadraginta integris annis vsũ sunt cõmodissimo. Illa autẽ solitudine relicta, per Daphca & Elus, in quibus aliquandiu hauserant, tentoria fixere in Raphidim. illic importunè eflagitatam aquã diuina liberalitate obtinuerunt, ex rupe à Moysen percussa repente erumpentem; cuius copia, confectus

ipforum itinera perpetuis riuis, nunquam amplius cauerunt. tractui omni nomẽ Horeb mons dederat, ab ariditate ita vocitatus, in Amalec Gentis ditone situs. Loco verò ipsi rupis stagnantis nomen à Moysen est inditum, Mazzah & Meribah, à iurgio populi aduersum se inito, atque à tentatione in Deum impiè cœpta. Eodem loco Iosue cum Amalec aduersum bellum mouente, pugnans, victoria potitus est per Moysen in monte adorantis preces, Dei instructus auxilio. Eius victoriæ auctoritatem & perpetuas contra Amalec inimicitias, ara ibidem à Moysen extructa posteritati etiam testata est. Ex Raphidim profecti initio tertij iam mensis postquam exiissent ex Ægypto, in Sinai desertum deuenere: ibique diu harentes, leges à Deo acceperunt. Ex Sinai tribus itineribus in locum deuenere, qui ob cladẽ à celo acceptam, propter funestas carniũ quas concupierant epulas; Sepulchra concupiscentiæ dictus est. Atque hæc prima migratio fuit Arce & tabernaculi. Ex hoc loco in Hesezarah profecti sunt, vbi dissidium à Maria aduersus Moysen excitabatur, quam lepra immissa Deus est vltus. Ex illis Sepulchris in Rithmah solitudinis partem genistis innatis refertam, quod ipso indicatur nomine: Ex Rithmah in Remon Phares, vbi malignanati aperto fructu copia inuenta fuisse videtur. Ex Remon-phares profecti, castra metati sunt in Lebna, Albionem Latine dicere possimus: terræ namque faciem albam fuisse nomen arguit. Inde soluentes, in Rezzah, solo ex roribus assiduis vdo, tabernacula fixere. Ex Rezzah egressi, venerunt in Kehelathah, quod coactionem interpretatur: ibi enim angustiiori loci spatio coacti in breuius fuisse videntur, arctèque coniunctis tentoriis confedisse. Proximam post Kehelathah, prospectus pulchri mons, illis mansionem dedit, qui ab elegantia Mons Sepher appellatur: inde verò in locum, qui à tremore Haradah vocatur, deuenere. ex Harada profectos Macheloth cepere, iniqua, vt interpretari possumus, loca, neque totius simul populi capacia: quam ob rem in plures turmas segregatos confidere opus erat. id enim vel nomẽ ipsum significat. Post hoc verò in depressam & profundam vallem deducti sunt, cui Thabath nomen, situs ipse fecerat. hinc soluentes, in Thare venerunt, locum à fragrantia sic dictum. vnde etiã & alio excepti sunt, cui suauitas nomen Methca conciliauit. inde verò in Hefmona reducti, qui locus Ægyptum à Chanaan regionibus diuidebat. illic profecti ad montes deuenere Moserath dictos, ex quibus vnus Aaronis obitu præcipuè memorabilis est: videtur autem ibi eruditi etiã fuisse Israëlita, exemplo illius Pontificis, qui, antequã promissam iniret terram, sublatuẽ viuis fuit, nimirum offensæ veteris reus. Ex his montibus profecti, Benetachan appellatum ex possessorum nomine, agrum petierunt. ex illo autem in montem deducti sunt, cui ex naturæ felicitate nomen inditum fuit Gilegad. inde profecti Ietebatha, locum, vt vox indicat, palustrosum, & inundatẽ tenuerunt. Vltior illis Hebrona fuit à transitu superioris, vt conicere ex verbo possumus, dicta, illic vbi soluisent, mare ipsum, vnde iam olim exierant, reuifere coacti sunt itinere vsque ad Asongaber, qui maris portus erat, producto: ex eoque loco iterum ad Aquilonẽ contententes, in desertum Sin deducti, ad Cades manserunt. Ex Cades profecti, montem Hor tetigere in extrema Edom ditone, in eoq; monte Aaron vita defunctus est, quadagesimo anno post exitum ex Ægypto, quinti mensis die prima. Ex monte

לפרים
Exod. 19.

סני
Num. 10.

זמרות

ריתמה
Num. 33.

רמון פראס

לבנה

רצה

קהלתה

הר שפר

הרדד

מחלות

תחת

תרה

מתקה

השמונה

מסרות

בנויקוקם

הרגד

יתבתה

עברונה

עציון גבר

מרבין

קיש

הור הר

virtutis signa edidit propè innumerabilia: in ea mirus à patre sibi datum, cuius conficiendi gratia ipse in mundum venerat, vt scilicet, communi omnium hominum saluti sua morte consuleret, expleuit. In ea denique ea omnia præstitit, quibus mundo se verum esse Dei filium, atque illum, cuius frequens sacris in literis fit mentio, patefecit, idque certissimis signis atq; argumẽtis comprobauit. Ex eaq; ad eò terra sacri præcones euangelij in omnes terras distributi sunt, atque has quidem omnes ob causas, quamplurimi homines Christiani operæ se pretium facturos esse sunt arbitrati, si, omnibus viâ periculis fretis, ac laboribus, ad eam adirent: cum ipsa nimirum, maximum miraculum & perpetuum quoddam sit monumentum omnibus miraculis abundantissimum. Eorum autem qui pietatis causâ illud sunt profecti, nemo (vt opinor) adhuc est inuẽtus quem laboris, temporis, ac sumptus eam in rem facti adhuc pœnituerit: quinimo, quamplures ipse & vidi & noui qui, cum eorum locorum sibi in mentem veniebat, eaque quæ ipsi viderant, commemorabant: mirifica quadam delectatione afficiebantur. Vidi præterea quosdam alios, eosque viros eruditissimos, qui non bis aut iterum, sed sæpius eò contenderunt, atque hi quidem quò frequẽtius eò proficiscebantur, hoc maiorem se suis ex peregrinationibus fructum capere suis mihi verbis sunt testati. Sed quoniam omnes, diuersas ob causas illuc proficiscebant facultatem non habent, tamen nihilominus, quia non parum refert eos qui sacre scripturæ studijs sunt dediti, illam & singulas eius partes pernoscere, pro nostra, quantulacunque ea est, industria, ex accurata sacrorum librorum lectione, eam, demptis locorum periculis, ac laboribus, lectori conspiciendam exhibemus, indeque sumpsimus initium, vbi Israëlita ab Ægypto profecti primum per annos quadraginta mansiones suas collocarunt, interim dum in promissam sibi terram perducerentur. Quarum mansionum descriptiones, cum non ita vt par est, accuratè tabulis representatas esse animaduertemus, operæ pretium nos facturos esse existimauimus, si veram ac germanam eius tabulam, ad illam ipsam, quæ in ipsa Palaestina, vt diximus, depicta est, expressam, & ex sacre scripturæ descriptionibus petitam, atque ad eò eam, cuius aspectu primum caput Deuteronomij, alioqui subobscurum, ac subdificile intelligi poterit, vobis exhiberemus. Vale Christiane Lector: tuisque apud Deum precibus nostris hisce saue conatibus. Dat. Cal. Martij. M. D. LXXII. Antuerpia.

Ab. 7. 34.

Exod. 1. 16.

Exod. 4. 26.

Exod. 11. 37.

סכות

Exod. 13. 11.

אתחן

Exod. 14. 1.

Exod. 15. 23.

מרה

סן

Exod. 16.

רפקח

אליש

רפרים

Exod. 17.

te Hor, post Aaronis curatas exequias profecti, venerūt in *Salmona* vmbrosū locum: ex quo in *Phunon* perrexere, cui loco prospectus nomen dedit. atque ex *Phunon* soluentes castrametati sunt in *Oboth*, quod nomen ex loci specie inditum, vtres significat. Inde in *Moab* fines deuentum ad colles qui *Iebavim* ex co dicti videntur, quod illis transmissis Moabitarum ditio concluderetur. Collibus illis profectos *Dibongad* excepit, quod prosperam fortunam Gentis vocabulo sonat. Inde potro in *Helmondēblathaim*, quod duarum caricarum absconsonem significat, castra monere: atque ex illo loco montes petiere, *Abarim* à transitu dictos è regione Nebo. Ex *Abarim* spatiosos tenuere campos, quos à gente, cui addicti fuerant, *Planities Moab* dictatas legimus. ibidem nullo certo loco commorati sunt, sed breuibz itineribus nunc hanc, nunc illā partem occupabant, à loco *Beth-baiesimoth* dicto, vsque ad tractum *Sitim*, ab earum arborum copia vocatū. His planioribus locis sese interim continuere, dum Iordanem ex Dei oraculo traicerent.

SVMMA TERRÆ DESCRIPTIO. CAP. II.

Omnis ex antiquis promissis adscripta Israëlitis regio quatuor insignibus terminis definita est, ab ortu fluuii Euphrate per montes Galaad ad Iordanem vsque, qua flumen in mare Salis influit, & ipso mari, quod Salis appellatum esse docuimus, per Ascensum scorpionum vsque ad Cades-barneah communia cum Edom confinia habuit. inde verò flexo termino per Adar & Hasemona ad vsque fluuium Ægypti dictum, meridiani regionis fines statuebantur cum ipsa fluuij ripa, vsque ad magnum mare producti. Occidentale latus maris litus continuum clausit vsque ad Sydonē, inde verò ad ortum conuerso cursu ad montem altissimum, cui nomen Libano fuit, terminus Aquilonem spectabat, qua mons ipse longè producit per Emath ad terminos Sedada, & deinde ad Sephona & Ennom urbem. Quanquam verò ad Euphratem flumen promissæ olim ditionis locus proferebatur, tamè ad Davidis vsque regis aetatem nullus ex Israëlitis eas regiones expugnauit, quæ à Iordane per Libanum ad Euphratem pertinent. Nam postea Dauid Arā Soba rege Adar-ézer superato, sub iugū misit, & Aram Damasci regem quoque cum vicisset, in ipsa Damasco milites prædarios constituit: antea verò quæ loca illa ultra Iordanem in Israëlitarum ditione essent, terminus orientalis ab Enan ad Sepham, ad Ribla, atque ad fontem vsque, quem Græci Daphnim dixere: inde verò flumē Iordanis decursu suo terminos ab Ortu in mare Salis finiebat. Omnis itaque regio, quæ inter Iordanem & mare, atq. inter Libanū & Ægypti fluuium iacet, Chanaan olim dicta, in possessionem filijs Israël concessa fuit, & occupata atque obtenta maxima antiquorum cultorum parte Iosue duce, vel interfecta vel depulsa, paucis exceptis, qui postea negotium nec leue nec breue Israëlitis fecerunt. Alias etiam Israelitarum termini paulò latius, sed ferè in idem recidente ratione definiuntur à mari rubro vsque ad mare Palaesthinorum, & à deserto ad fluuium vsque Euphratem. Regio ipsa latior est ultra triplum, quam vbi longissima est. Namque à mari ad Iordanem trium dierum iter, ad summū constat, atque in summa à Ioppe portu ad Traionos montes sexaginta millia passuū cōnumerantur: mediū autem ferè hoc spatium Iordanis interfuit. A Libano autem ad fluuiū Ægypti compositis itineribus octo, vix pertransiri spatium est. Ideoq. cum de magnitudine regionis integrè agitur, ab Aquilone ad Meridiem mensura ducitur, siue à Dan vsq. ad Bearsebagh, centum & sexaginta passuum millibus, à se inuicem distante vtroque loco. Montes habet præcipuos Hermō ad Orientem, & Thabor ad Occidentem, eosque ma-

Gen. 27. 13-14
Iof. 3-4
Dum. 11. 23.

I. Par. 13. 3.
Num. 24.
Ezech. 37.
38.

Euid. 23. 30.

Psal. 89. 15.

ximos & editissimos, quorum alij vel brachia, vel partes, vel ramenta sunt. Nam Ebal, Beth-horon, & Mispa siue Maspha, & Bethel ad Hermon, Gelboe, Gerizim, Sarona, & postremus, ac mari proximus Carmel, ad Thabor referuntur. In maximis illis montibus leones, lupi, cerui, vrsi, aliaque fera cubilia, latibulaque habent. Terra omnis, quamuis non ita magna, tamen quia frequentibus montibus, vallibusque referta, ijsque omnibus summa fertilitate nulli terrarum angulo cedentibus, multis alendis vrbibus, & oppidis, ac pagis ferè innumeris, satis comoda oportunaque adeo est, vt gentili ipsorum cultorum dicendi more, lacte ac melle fluere dicta fuerit. Vicinos habuere ab ortu Madian & Amalec, & ceteros Ismaëlis filios, qui Oriētis populi ab incolis huius regionis vocabantur; ab occasu Palaesthinos infensos perpetuo hostes; à meridie Arabes & Ægyptiorum vltimas terras, ab Aquilone Sydonios & Emathos atque Aram Damasci.

Euid. 38.

Iof. 13. 29.

Num. 32. 39.

Filijs Machir, hoc est, dimidiæ tribui Manasses, cetera omnia loca adscripta, inter Basan & Arā Damasci iacet, initio à Mahanaim sumptis, quibus postrema secū dū terminos vrbes fuerunt, Ephron, Lassan, & Astaroth, Iabes Galaad, Edregli & Bofia, Bagal Gad, & Hermonim. Horum ditionis erat omnis ille ager salusque Basan celeberrimus, & ad rem pecuariā exercendam maxime opportunus & comodus, & dimidia pars montium Galaad, quæ in occasum prospicit. Ex filijs etiam Manasse vnus Iair, vicinam à se bello atque occu patam Basan agri partem, quam diximus, septuaginta oppidis captis, atque instauratis frequentem reliquit, quas de suo nomine Hauoth-iair appellauit. Alius autem ex Manasse liberis Noba dictus, expugnata à se vrbi Canath, nomē etiā indidit suū Nobab siue Noba.

TERRÆ DIVISIO IN OCTO TRIBVS ET DIMIDIAM, ATQUE TRIBUUM SINGULARUM DESCRIPTIONES. IVDÆ SORS. CAP. III.

CITRA Iordanem fluuium quidquid terræ ad magnum vsque mare iacet, octo tribubz & dimidiæ per sortes diuino craculo adscriptū, atque Eleazar o sacerdotē & Iosue duce ministris distributū est. Prima autem omnium Iudæ fois educta est, cuius, in descripta terra, fines hoc modo constituti fuerunt. Ab ortu mare quod Salis appellatur, qua litus porrigit ab ipso Iordanis influentis ostio ad extremum vsque finē, possessionem illam à Moab atque Edom dirimebat. hos enim vicinos illa ex parte Iudas habuit. deinde verò à maris extremo littore paululum producebatur tractus ad vicinam vsque Hor montis solitudinem, non longè ab Arad vrbe, inde ad meridiem versus, atque ab ortu ad occasum procurrens, omnibus illis montibus, quos vno nomine Hor dictos, plura deinceps distinguūt non una opponeretur. Sunt autē præcipua nomina, Cades Barnea, mōtis & vrbs in eo sita, & Maon mōs, & Pharon atq. Sinai, tandē cum decursu fluuij Ægypti, siue Sihor in mare magnum descendit: terminus hic à meridie est. Ab occasu verò maris magni litus ultra portū cui postea ex vrbe iuxta condita Ioppe portus nomē fuit. Ab Aquilone tractus omnis, qui inter mare magnum & Iordanis ostium est, sed obliquo & fere tortuoso fute definitus. Primum nanque per Iaphia montes translatum, penè rectè ad Saronæ montes procedit: deinde Ypsilon literæ modo ad dexteram diductus regressus etiam procurrit vsque ad obiectos etiam montes, qui cultoribus Ephron montes dicti sunt, ab hisq. deflexus aliquandiu ad Austrum tendit ad lacum vsque Nephthoah dictum. à quo rursus ad Ortum contendens, per obiectos montes traductus, ad Iordanis vsque ostia perferrebat. Præcipuas in sinibus ipsis vrbes habuit, in orientali Bethagla, & post torrentem Agallim, Apheca & Engaddi, quæ alio nomine Hafasonthamar à palmarum præstantia & copia dicebatur, eratq. locus copher & balsami fertilis; deinde ea quæ ciuitas Solis appellabatur, & Acrabin à montū nomine dicta. à meridie verò postremas habuit vrbes, Cabseel, Eder, Iagur, Cina, Dimona, Adadah, Cedès ab Amorrhais quodam conditam & inhabitatam, Assor, Iethnan & citra Gozeos montes Ziph, Telem, Beatol, Afor noua, Carioth, Gesron, Amat, Sama, Molada, Asergada, Haffemon, Bethpheleh, Hafar-sual, Bersabee, Baziorha, & Baala, & Im, & Essen, Eltholad, Cesil, & Harma, & Siceleg, Medemena, Sensena, Lebaoth, Selim, Enrimon. Ab occasu secundum maris litus, vrbes Iudæ sorte obtigerant, postrema Palaesthinorum præcipua, quas aliquando expugnauit, ireumque amiserit, Gath, Gaza, Alcalon, Aczib, Azotus, Iebneel, Iefan, & post longum tempus condita in portu Ioppe. Aquilonari in termino sita fuerunt, Iebneel inter mare & Bagalæ montes, qui alio nomine Iaphuah montes dicti sunt, Tamna ante

montes Iarim, Bethfemes, à solis vi sic appellata, Cheslon & Bagala, alias ob syluarum magnitudinem Chiriathcarim dicta, Zachariae prophete filij Ieiada sacerdotis patria. & iuxta eam urbem Gigath, in qua arca fœderis aliquandiu fuit: qua verò terminus ad Ephron mōtem hęcitur, Sonan, post quam lacus Nephthoah erat: deinde iuxta montes amœnissimis hoitis illustribz vrbs, cui nomen fons innatus fecit Enganim, post Cinathsepher Debir appellata, postquam ab Othonie Calebi nepote capta fuit: vltimus Iebus, quæ & Salem & Ierusalem dicta, in montibus sita, ab ortuque monte oliuis consito ornata. inter urbem & montem Cedron torrentis decurrit. deinde est conuallis filiorum Enō, & fons rogel, & fons Solis, & vallis Achor, & rupes Bohēn à filio Reuben dicta, & Betharaba, & Bethagla vrbes. At verò interiores vrbes habuit Iudæ tribus, peragrata ab Ortu cæpta, Bethlehé, paruū oppidum, sed clarissimum virorum natalibus insigne, Abeslan iudicis, Booz, Ithai & Davidis regis; maxime verò Iesu Christi, & Turrem gregis, Betharaba, Betharath, Ziph, cui desertum vastū adiacebat, Modin, Sior, Nephthan, Izrael, Bethsura, Thecua, salubus & syluis, pastorumque frequentia celebris, magis autem clara Amosi vatis natali solo, Hebron, Egron, Lucdar, Ianoa, Acaim, Efan, Memra siue Menra, Thamna, Gaba in Gozen monte sita, Othan ad radices Carmel, quæ pars Gozen montis vinctis consista fuit. Nephthan, & ciuitas quæ Solis dicebatur, Harama in monte posita, vnde & nomē accepit, & superius etiam Hafagad non longè à specu magno, quæ Odollam spelunca est appellata, & Haffenum, Adulam, Socho, Bethul, Dan, Anab, Beth-pheleg, Gilo, Iether, Cesil, Dabir, Ciriath-senna, Elthola, Hafar-sual, Bagala, Hafar Soghal, Aman, Magdalgad, Hadassa, Adelasa, Bethharama, Bethiephiboth, Chebec, Sama, Baaloth, Siselec, Leheman, Masfeph, Iestel, Chaim, Bethmarchaboth, Ain, Molada, Delean, Zecho, Thaman, Saraim, Adithain, Saron, Gederoth, Bala, Iagor, Macedonia, Gethremmon, Bane, Baala, Iethla, Remmon, Bethlebaoth, Labana, Ether, Gericon iuxta lacum, Elon ab vlmorum copia sic dicta, & Aialon, Athar, & Serfena, Tamna, Ieptho, Elon, Aeron, Themna, Baschat, Maama, Bethdagon, Gethela, Lachis, Afan, Efan, Chebon, Gederothaim, Salabim, Zanoah, Arna, Gera, Sabag, Secron, Aracon, Lebna, Neib, Aczib, Marefa, Althaoth, Afen, Cesil, Gerara, Sur, Iehud iuxta Baala montem, Acharon, Aczib, Alcalon, Baala in extr: mo termino, Iania supra Ioppen, Enrimon, non procul à fluuiio Ægypti malogranatis nobilis & Scetim. Fuerunt præterea alia vrbes & oppida plurima in hac tribu vel olim condita, & postea amplificata, vel à nouis incolis constructa. Atque hæc Iudæ tribus sors, quæ ad Austrum omnis erat, peragrata à nobis est. Latissimam omnium partem hæc tribus si rita est, Australem, vt diximus, totam: vinctis & pacuis locis frequentē, ideoq. iuxta oraculi sortem vino ac lacte abundantē, munita multis in locis naturæ opera fuerat olim Chananzorum, Pherazorum, & Iebusitarum ditionis. Quanquam verò prima & antiqua Iudæ tribus ratio, hoc quem descripsimus modo habuerit; tamen populi crescentis cultura, & temporum decursu multis partibus & locis mutatiōnem & incrementum aut ornamentum accepit, vnde in alijs auctorum scriptis, præter Iosue, qui distributionem primam definitam reliquit, multa obseruauimus, quæ operæ pretium facturi videntur, si lectoribus breuiter indicarem, vt aspici, cognoscique dignissima. Illud autem præfari principio placuit, auctores omnes, qui post discessionem Iudæorum & Israëlitarum scripsere, maxime qui ex alia gente fuerint, aut qui postremis temporibus post Babylonicam transfmigrationem de his regionibus aliquid disseruere, ferè toti regioni, in nouem quondam tribus diuisæ, Iudææ nomen vel Palaesthinæ vel Syriæ Palaesthinæ adscripsisse, aut diligentiori partitione in tres tantum prouincias

Iud. 12. 9.

Gen. 49. 10.

Iof. 1. 1.

Iud. 1.

diduxisse Iudæam, Samariam, & Galilæam. Deinde non omnibus locis suum fitu exactè à veteribus fuisse adnotatum. Igitur quæ post mortem Iosue varijs temporibus commemorata adnotantur, sunt; Medemena, eademq; Memnonis proxima Hazzab, & Bethdagon non procul à Iamia, & Gabaath, Ceila: ad eò vicina, ut Habbacur varis sepulchrum, utraque sibi vendiceret; Halul villa Hebron proxima, & Eschol vallis cum torrente; Theorah oppidum, de quo iam diximus, & saltus vasti inter Ierusalem & Engaddi, in eoq; agro Asphar lacus, & super Thecuâ ad Ortum Ierusalem vallis, Beth-anabal, & Aorabi in terminis Iudææ ad Orientem & Arath non longè à Cades agro, cuius regem infestum Irael aliquando sensit, ibidemq; Barath, Arith in Diroma locus David præsidio insignis, & iuxta eum Althemech, & in agro Ierusalem Bethsam siue Asam vicus. Puteus siue fons videntis me inter Cades & Arath, Bare siue Bera siue Berocâ vrbs inter Alcalonem, Azotum, & Ierusalem, quæ Ioathan filio Ierubaal latebras dedit, Abimelech fratris seuitiam fugienti, & in eodem tractu Baaldezal vicus iuxta Bethfemes siue ciuitatè Solis, berat bethur, & bezech Palæsthorum siue bezedim & Challis vrbs, & rupes Ethan, vnde Samson ad Philisthæos demissus est, & prope rupem Ebezinthia locus, & Phatura villa nò longè à Gaza & Sephir prope Alcalonem, befferon, quæ postea bethfura, Ierolymorum præsidium ad vallem Repham in montibus situm. Bethacaris, Syriacè vinearum domû significans, inter befferon & Ierusalem, eadem corruptè vedus Carith & bergazura, & Dessan castellum ad Aquilonem vrbs, & Carnea vicus decem millibus passuum longè ab Ierolymis. In Gerara agro beer Dan, ibidem Gerara metropolis dicta, & Gurbaal, & vallis ipsa magna Gerar, & putei Iacob multi in ea valle. Inter Ierusalè & Iericho, bethagan qua fugam in desertum Sedechias petebat, & Lacabus vicus in agro Ierusalem, & Salelem contra ortum Ierusalem in tractu ipso atque vicinia Ierusalè, bethania villa ad Austrum montis oliuarum duobus passuum millibus ab vrbe distans, & secus villam Bethphage, inter quam & vrbs collis est montis, & Turris gregis siue Geder nò longè à bethlehem Ephratha, monimētum olim sceleris Reuben aduersus paternæ domus pudicitiam admitti. Hic pastoribus angelus Christum nuntiabat natum, in eadem regione Rama locus inter Techoâ & Hebronem Gabrata sepulchrum Rachelis fortitus locus. In agro verò Hebronis Luza & Ogyfoi regio Cananæorum olim vbi agar Abrahæ locata dicitur. Et Malatha vrbs & Maseroth, vbi aliquando Dauid in speluncis latuit, ibidè que Siphemoch locus: & Abel Misraim, id est luctus Ægyptiorum. Et asedoth siue asdod locus: in ea regione Enacim fuerunt, quorū reliquiæ in Gad & asdod mansere. Ad fines australes, Petra vrbs antiqua, alia ab Arabum Petra in Ægypti confinio. Param desertum in ambitu Maon & Carmel montium ad Austrum spectabat. Sunt & alia minoris notæ loca, tamen vel cō memoracione, vel rei in illis gestæ monumento celebrata, ut bethsalisa in Tamnitica regione, & bozor torrentis ad Austrum Siceleg. Post Chiriathiarim sunt castra Dan versus Ierusalem, quorum etiam nomen est bethmaacha. Nobe etiam vrbs fuit sacerdotibus adscripta, inter Ramath beniamin & Ioppen, quæ Saulis in sacerdotes crudelitatem testata est. In agro Maresa vallis fuit Zaphatha; alijs Sephala dicta à depressione; eadem etiam Rephaim vallis dicta, in eadem valle ad diada vrbs. Apud bethfemes locus castrorum Philisthim indicabatur aphech nomine. Ebenhazer lapis adiutorij dictus prope Bethur. Circa Mare Salis Sohar est, siue Sehor, quam Lot Sodomiticum incendium fugiens, petiuit. Iuxta eam ad Aquilonem fuit Nimrim siue Benamrim, & in Iudæ montibus, qui ad Seir ascendunt, ad vsque Baalgad erat mons Læneus dictus, Casphim vrbs munitissima super Iab-

niam ad ortum in Dan tribu, atque in eiusdem tribus termino occidentali, Eleutheropolis, quam Elthola quondam dictam putamus, itinerarij Hieronymiani notatione insignis: in eadem tribu Dan ad Ortum versus Ierolymam Malatha fuit.

SIMEONIS TRIBVS SORS.

SIMEON & Leu nullam certam hæreditatem pater Irael assignauit: Sed diuidam, inquit, eos in Iacob, & dispersit eos in Irael: igitur ad Iudæ tribu, cui latissima præter cæteros contigerat fors in, hæreditatis partem admitti Simeonis filij, terminum à meridie occasum versus habuerunt Beerfeba & Seba, qui per Molada in Haferual ascendebat vsque ad Hasslem, & Bethul, & Elcholah, & descendebat ab Aquilone per Siceleg, & Bethmachaboth, & Barohen vsque ad Sabaa, Baala & Bethrama contra Australem plagam. interiores illis vrbs fuere; Bala, Harama, siue Betharama, Ain & Rhemon & Athar & Asan; omnes hæ vrbs cum vicis, oppidis pagisque suis. Cæteræ verò omnes, quæcunque his intermixtæ fuere, Iudæ tribus ditionis erant.

DAN TRIBVS SORS.

DAN etiã ita Iudæ confinis habitabat, ut tribus partibus ab Ortum, Occasu & Austro terminos cum illa tribu communes haberet, ab Aquilone verò partim, hoc est, Ortum versus cum Biniamin, partim verò cum Ephraim limites iungeret, atque ex ea parte non magnis tamen spatijs mare contingeret ad Ioppen. Habuere autè vrbs limitares, ab Ortum Sorah siue Saraa, deinde versus Aquilonem, Elthol & Gifemes, ad Austrum Selabim & Aialò, & Iethla: interiores vrbs memorantur inter primas, Elò, Themna & Acron, Eltheche, & Gebethò, & Balaad, & Lud, & Bane, & Barac, & Gethrimon, & Giarcon, siue Ghericon sita ad lacum, & Arecon tractu vsque ad mare, cuius vicinia effectum est, ut nauigandi studio teneretur illa postrema regio. Habuit insignem virum tribus hæc Manue patrè Samson de stirpe Dan. Quæ verò posteriorum temporū loca obseruata, præterea apud hæc tribum accepimus, fuere Iabnia ciuitas, quæ & ipsa Iebnael, vel non procul à Iebnel fuit, & Sored torrentis qui vrbs Elthol præterfluebat, & Caphazarid vicus, & Sarea vrbs, & Gederoth siue Gedrus oppidum postremis seculis Cedro, ut videtur, dicta, & Sechrona, & Modin oppidum Hasmonæorū, qui & Machabæi dicti sunt, patria; quorum sepulchra illustribus septem pyramidum monumentis, eodem loci visuntur. Sed non contenta his terminis, quos primùm sortita fuerat Dan tribus, ad Libani vicina loca procurrit, atque in Aser & Nephtali fortibus eam partem inuasit, quæ Lais siue Lesem ditionem desinebat, & à Chananæis diu occupatam expugnauit; in eaque populi sui partem, tanquam coloniam, constituit, cui mutato nomine Lesem suæ tribus auctoris nomen indidit, Dan, terminosq; sibi constituit, ab agro Emath vrbs magna ad Libani ostia vsque ad Sydoniorū terminos, agros in ea regione postea commemoratas inuenimus Samanam ad Libani radices & Cades, & Acadin, Helim & Orez, ipsa autè Dan ad Iordanis fluuij caput sita fuit. Huusmodi autem inuasionem à filijs Dan efficiendam antiquus omnium tribuum pater in prædictionibus significauerat. Fiat Dan coluber in via, cerastes in semita mordens vngulas equi, ut cadat ascensor eius retrò. Fuerunt autè duæ extremæ totius terræ Irael vrbs, Dan ab Aquilone & Beerfebag ab Austro, atque ideo cum de vniuersitate Iraelitarum, vel de terra ipsa omni, mentio fit, harum duarum vrbum nomina & regiones commemorantur.

BENIA-

BENIAMIN SORS.

BENIAMIN à meridie eisdem fortis terminos habuit, quos Iuda ab Aquilone vsque ad Tamna, quæ vltra montem Saronæ sita erat, namque ea parte finiebatur omnino terminus Australis Biniamin, & cum Aquilonari termino in acutum angulum coibat, ita ut alterum Ypsilon cornu Australis, alterum verò Aquilonaris efficeret; ipse verò angulus terminum, à mari, hoc est, occiduum constitueret, ab Aquilone verò filiorum Biniamin ferè rectus ad Iordanem vsque procurrebat, nisi quantum in montibus Bethel & Ephraim, nonnihil flectebatur, vbi in Iordanem deductus esset, Occidentalem fluminis ripam vsque ad ostium secutus, Orientale claudebat latus. Transibat autem terminus per montes Saronæ, & Atharoth Adar, & Bethel, & vallem Bethauen, & Anathoth, & Maspah, & Ebal. Vrbs & loca celebriora in terminis fuere ad Austrum, Betharaba, & conuallis Enon, & pars Ierusalem, & Entemes, & Eleph, & En-rogel, & vallis Hinon, & Nobe, & Beeroth. Ad Aquilonem verò versus Ortum tendentibus visebatur, Baamoth & Ierephel, Recem & Amofa, Bethauen, Bethel, Anathoth Ieremiæ prophetae natalis folium, Mafpha siue Mispa, iuxta torrentem Cherith. Interiores verò vrbs ab Ortum recesseri cœptæ fuerunt, Iericho, Bethagla & Hai, Chafis, non longè à conualle Hinon, Gebgath, Samaraim, & Kiriath Sela, Almon, Gabba Saulis, id est, collis Saulis, iuxta quem lapis siue rupes fuit notabilis, sub qua Dauid, antequam postremum à Ionathâ digressus crederetur, latuit. est & in eodem agro lacus clade Palæsthorum, quos Dauid superauit, memorabilis. fuit & altera Gabba Biniamin toti ferè tribui aliquando funesta vrbs, ob violatam Leuitæ uxorem. Fuere præterea alia mediterraneæ vrbs, ut Auin, Ceila, Apha, Ophra, & Gaboon in Silo monte sita, Caphra, siue Cephira, & in monte Ephraim, Rama, quæ Saulis ciuitas appellata est. Et Mispha Samuelis domicilio illustris in eodem monte Silo, Iprehel, Tharela, & Segla. Quæ præcipuè in huius tribus locis præter ea quæ iam recensuimus memoranda occurrunt, sunt duæ rupes in agro Gibgah, quarum alteri nomen Bofes, alteri verò ab acumine ac dentis similitudine Sennah, quas Ionathan cum famulo aliquando difficillimo labore conscendit, admirando tamen cædis in hostes fugatos factæ exitu. Est & Rimon petra inter Ierusalè & Iericho, & Baalthamar, quo loco Iraelitæ in Biniamin tribum vlciscendi sceleris causa, vbi conspirassent, castrametati sunt. Sors hæc angustior ac breuior cæteris ferè omnibus fuit, sed quæ soli vbertate breuitatem compensaret, sicut scipsum est: Biniamin lupus rapax, manè comedet prædam, vesperè autem diuidet spolia: quod & ad illud etiam Gabaitarum facinus referendum est. ad Iebusæos antea pertinebat huius regionis pars quæ Ierolymam respicit.

FILIORVM IOSEPH SORTES.

DYOBVS filijs Ioseph, Ephraim & dimidiæ tribui Manasses fors tertia obtigit, vltra Iudæ & Biniamin ad Aquilonem: sed Ephraim longior & maior omnino terræ pars est tributa quam Manasse, cuius dimidiæ tribui vltra Iordanem fors ampla contigerat. Fuerunt igitur Ephraim termini meridionales à Iordane ad mare, idem qui Biniamin Aquilonares à fonte celeberrimo & vnicò, quo Hierico agri fertilissima pars irrigatur per extrema Ebal montis, transibatq; per montem Canhadema, & per ramenta montis Silo ad Archiatharod montis partem eius, quem Ataroth-adar appellari in Biniamin tribu exponebamus, & per Iephlethi, & per terminum Bethoron inferioris, & per agrum Gazer, quæ Cananæorum vrbs fuit insignis, quos non illo tempore expulerunt Ephraim filij. Deinde terminus ad mare pertinebat, angusto satis tractu: à mari termi-

nus Aquilonaris per Bala montem traiebat ad vrbs, cui ex fonte nomen factum fuit, Enthaphua, hoc est, Pomorum fons; cuius aquæ regionem irrigabant in Manasses agro pomorum mirè fertilem traiecto torrente, qui antiquo nomine Arundineti torrens, & postea Torrens Ephraim dicebatur, cum ipsa Arundineti valle post En-Thaphuah, ad Garizim montes & Bethoron superioris terminos, atque inde ad Thanach Silo, ac tandem ad Iordanem perueniebat. Orientalem terminum Iordanis constituebat, a Thanach Silo vsque ad Ianoah non longè à mari Salis. Vrbs in ea præcipua fuerunt; Tanach Silo, Ianoah, Ephraim, Baal, Aslor, Bethauen, Bethoron inferior, in Orientali & Australi limitibus, En-Thaphua, Bethoron superior, quæ conualli illustri dictæ imminebat. Interiores vrbs ab ortu legentibus erant; Iebfam, & illa postea Ierolymorum & Iuda regni, ac totius nominis & rerum summa: æmula Samaria; Silo, tabernaculi sacri olim locus; Sichem, hospitio Abraham primum nobilis, sed insigni cultorum clade per Iacobi filios accepta memorabilis, duodecim filiorum Iraelis sepulchro vicino insignis, cui Selmon mons imminebat, & Salem altera, ab illa Ierusalem, clara olim Melchisedech rege ac sacerdote Dei superni. Regio montuosa est, sed eximia, tam in vallibus & campetribus, quam in montanis locis, feracitatis. culturam admittit facillimè, & summa cum colerium vtilitate. arboribus plena fuit, cum syluestribus, tum etiam fructiferis. aquis dulcibus abundat, & amœnis pascuis, vnde pecoribus, armentisque frequens, lactis copia, & bonitate nulli ex alijs concedens: vitis passim referta, & in vrbs, & in agris conspiciebatur, vnde & paternæ ad precatōnis atque promissionis ex diuino oraculo hæ res illa gens fuit, dum suam illam sortem non irritato Deo obtinebat.

MANASSE SORS.

DIMIDIUM ferè eius tractus, qui est inter Iordanem & mare magnum dimidia Manasses tribus obtinuit, eam, videlicet, partem, quæ ad mare attingit: ad læuam enim Aser tribus, ad dexteram Ephraim pars, ad ortum Issachar, ad occasum autem ipsum mare, habebat; nempe terminis hoc pacto ductis: ad læuam qua Aser adiacebat, Machmethath recta per traiectum Cifon fluuij brachium ad Thenach vsque: deinde ad mare per Carmel montis partem, erat autem ad dexteram idem Manasse terminus, qui Ephraim ad læuam fuerat, à mari iuxta Siorbanath, & traiecto torrente Ephraim, qui ex Silo in mare sub montibus Carmeli decurrit, & per vallem Arundineti, & agrum Thaphua, ac donec in confinia Issachar deueniretur, iuxta Thaboram oppidum, vnde recto ductu terminus ad Thabor montis partem, iuxta Machmethath tēdebat. Vrbs præcipua & antiquissima in hac tribu fuerunt; Bethsam, Machmatha, quæ eadem Michmas, Ender, Ieblaghama, Magedo, Nopheth, & Thanac, & Gethrimon, Bethsam, Dor, & Sior, ac Siorbanath. Posteriorum verò temporū vrbs & nomina in hac sorte fuerunt; Dothaim, & Galgul, & Bethulia, Iudith insignis formæ, pudicitæ, fidei ac fortitudinis femina: patria, in monte sita, qua mons occasum respicit, ibiq; fons insignis, Helma, Helmò, & Efdrelon, in capo Magedo, Abelmeholach sita in Aulone mote, vbi Elifau prophetam natum legimus, & Hebat & Bethsecha, & fontes torrentis Cherith, latibulum aliquando Eliæ: Lebna & Luz altera ab illa Bethel, Armathaim siue eadem Ramatha Samuelis patria, quam Arimathæam Syri dixerunt, & Capharalama Machabæorum tempore notissima, cui postea Antipatrida nomen fuit. Aruir villa & Gebarimon, & Cuphne vrbs magna triginta quinque stadijs à Bethoron seposita, & Ammua villa, & Bezech, & Hammorch collis Hermonis minoris, vbi castra Madianitarum fuere, & Ba-

zor, in cuius agro Abfalonis greges erant. Et Baal Ierolim Dauidi ad castra delectus contra Palaſthinos & Bamah locus tabernaculi in Silo, aliàs Bamah Gibgoa dictus. Multa etiam in hac regione, postremis Iudæorum ferè temporibus habitata seruauimus, vt Thebe oppidum, non procul à monte Silo, & Phaselum oppidum in Aulone, Iordanus vicus non procul à Iericho, Eduma, Magdal, Sina, Amathus vicus ab aquis calidis dictus. Sed hæc nomina & oppida antiquæ fortis Ephraim & Manasse limites excedebant, atque ad ea secula referuntur, in quibus tribus omnes in tres regiones confusæ erant, Iudæam, Samariam, & Galilæas. Namque hæc omnia Samariae ditioni adscribebantur, quæ ab Herode restituta, Sebaſte dicta est. Ex hac ratione fuere, Bethahad vicus Samariae in angusto loco situs, vnde & nomen accepit, & Thebath & Bethseca huic proxima, Chelma & Chelmon prope Bethuliam, Eſdrelon etiam sub Dorhan in campo magno sita, vrbs & campus ipse eodem dictus nomine Eſdrelon. In monte etiam Ghebal olim Baghal-berth templum fuerat, quod Alexandri tempore restitutum, sacerdotes quidam feditioni, Ioui Olympio hospitali consecrauerunt, qui & Bethel-berth quondam dictus est. Huc etiam per ea quæ diximus tempora, pertinebat Ierichus, non iam vrbs, sed castellum, & Trax castellum, non longè à Ierichonte, & huic proximum Tyrus castellum, & Socoth à tabernaculis Iacob prope Sichein dicta, & Gaas mōs iuxta Tamnam, Iosue sepulchro illustris, & Arima locus ex Abimelec infidiis nobilis, inde enim imperum fecit dux ille in Sichein, Phaslo, Ptolemaius, Sanim vi ci in agro Samariae, Ierofolymam veſus, Laba paruum castrum, Aphcc vrbs Palaſthinarum olim castrametatione occupata, Gilim, Achabi oppidula & Aiolum dicta, olim Aialon in monte Cheres, & iuxta aquas Merom, Araba, Aſer, & Berothi, & Bethabara, Bethaſtha, & Seredath, Seroratha iuxta Aulonem, Deieria ad aquas Meron in, Iſſachar olim agro. Ephraim, mons in qua Sechem oppidum, Ephra, & Ophra in montibus Ephraim, Gur, pars montis Ieblagam. Rooba oppidum in tribu Manasse, Salumnias vicus & Samir in termino Iſſachar, Thiſſa regia & Adarfa, vicina Bethoron inferiori, Adarfa oppidum, Bethel etiam huic parti adscripta est, dicta etiam Excellum Silo, Gittah vicus inter Antipatridam, & Ramah, Hai, & mons illi ab Aquilone oppositus, in quo Iosue castrametatus est, Sebarim etiam, ad quem vsque locum viri Hai perſecuti sunt Iſraëlitas in descensu viae ad Iericho. Atque soli agrorum que libertas, caeli que temperies vtrique Ioseph filio obtigit, admirabilis, testamentumque legationi olim à patre Iſraële designata, apprimè conueniens, non modò situ ipso, & regione, sed prosperitate, reſurſa copia, populique frequentia, sicut scriptum fuerat. Filius accreſcens Ioseph, filius accreſcens, & decorus aspectu, Deus patris tui erit adiutor tuus, & omnipotens benedicet tibi benedictionibus caeli deſuper, benedictionibus abyſſi iacentis deorsum, benedictionibus vberum & vuluar. Gens ipsa reliquas tribus Iſraël sibi familie splendore & dignitate cōparatas despiciebat, propter summum in auctore suo Iosephū, omnis animi magnitudinis rerum gestarum gloriae ac dignitatis exemplum. Adcōque valuit gratia & dexteritate atque consilio humano, vt ex duodecim tribubus, nouem sibi deuinxerit Ephraim.

ISSACHAR NONÆ TRIBVS SORS.

ISSACHAR aſinus fortis accubās inter terminos, vidit requiem, quod eſſet bona; & terrā quod eſſet optima, & ſuppoſuit humerum suum ad portādum. Huic quarta ſors obtigit inter Ephraim à meridie, & Zebulon ab Aquilone, Gad ab ortu, & Manasse ab occafu, cuius terminus ab Austro, ex Iezragel amoenissimo & eximiae fertilitatis loco per montem Garizim, & Samariae atque Bethoron vsq. ad Iordanem productus est, idem

qui Ephraim Aquilonaris erat, ab ortu verò litem Iordanis constituebat, ad mare vsque Cinereth siue Ge nezareth: indeque per montem Thabor ad Ieramothe vrbs siue Iarmuth, Aquilonaris terminus fuit: ab ea aut ad Iezreel occiduis. In illa vrbs commemorantur ab Ortu recensentibus, Enharada, Bethpaffes, Enganim, Haemes, Rabboth, Ramoth, Ahes, Cefion, & Ephraim, Aroer gentium, & Subam; non longè à Gelboe montibus, Salim iuxta torrentem, Chofalorh, Daberet duo oppida ex vicina in Zabulon tribu, vrbe olim extructa, Bethſemes, Hapharaim, Anacharath, Chifion, Zunam, Seheſima. Montium in ea nomina praecipua, Thabor & Gelboe partes & Ramoth cum vrbe iam commemorata, & in occidentali termino Carmeli partem. Quæ verò præter commemorata in distributionibus loca ad Iſſachar sortem relata, aliàs obseruauimus illa fuere, Enabris vicus, & Naim oppidū, & Bethſaida parua vrbs cum eiusdem nominis saltu vasto, Iotapata, non procul à Chinereth lacu. Regiones præterea duæ in huius tribus agro notatae sunt, Chinereth iuxta lacum, Dalmanutha inter lacum & Thabor, eam interfuit Chifion Sifarae cladis monumentum perpetuum, mira fluij natura: namque ab Ortu, ex montibus Gerizim, Samaria, & Gelboe, vnde concipitur, in occasum tendens, post longum decursum diuisis aquis, alterum cornu sui nominis in mare magnum tendit, alterum verò Chedumim appellatum, ad Ortū directè reflectens, Chinereth lacum petit. Apud hoc autem Elias Baalim sacrificulos interfecit. Terra, vt Iſraël fortis filii nuntiando prædixerat, fertilissima fuit: sed præ cæteris tributo soluendo impense addicta. s. s. e. Factusque est tribus seruens.

ZEBVLVN TRIBVS SORS.

ZEBVLVN in littore maris habitaturum esse pater prædixerat, atque ita educta sorte vtriusque maris litus obtinuisse legimus, magni ab occafu, Chinereth ab ortu. Habuit autem à meridie communes terminos cum Manasse & Iſſachar, præcipuamque in illo latere vrbs Sarith: à qua, pars limitis ad mare magnum decurrebat, pars verò superior secundum Chatalorh Thabor per Medalaa, & Dabereth, iuxta torrentem Chedumim, & Iaphia magna oppida pertinebat. Deinde aduerso flumine per Geth-hepher & Thachafim, vsque ad Remon, inde Aquilonaris terminus preedit: Amthar, & Noa, & Hannathon, quam ad Austrum reliquit, tandemque egreditur in vallem magnam, quæ à latitudine & longitudine Iepthael dicta est. Primæ habitationis in hac regione vrbs præter eas, quæ in limitibus erant, memorantur Careth & Nahalol, & Simeron & Iedala, & Bethlehem, altera ab illa Ephratha quæ in Iudæa tribu fuit, montes in hac præcipui nominis, Char mel ad occasum secundum mare magnum, & Thabor in medio, & quæ partes Hermon minoris citra lacum sunt. Quæ verò post primam descriptionem commemorata reperimus, ea sunt, Ecbathana oppidum in monte Carmelo situm, quod ab ipso postea monte nomen mutuauit, Carmelumque dictum est. Et Capernaū vrbs in regione Genesar, non longè à lacu Genesaret, & fons iuxta Capernaum, qui agros irrigatos à se fecundat, & Githron quæ antiquos habitatores diu retinuit. Malon suæ olim gentis regia, Georgia, Ruina, & Chaynoth castella, & oppida, Cana minor quæ Galilææ Canah dicta est, atque illa Iesu Christi humilis, sed nobilissima patria Nazareth in media ferè tribus huius regione sita. Habuit regio hæc præter communē omnibus fertilitatem in aquis Capernaum coracè piscem, quem nisi in Aegypti Nilo nullibi aliàs reperire est. Hæc tribus insignem in omni Iſraël iudicem dedit Abialō. Antiquissimi cultores Chananaei dicebatur. Ab occafu Aquilonem verus Sydonis regnum continebat.

NEPHTHALI

NEPHTHALI TRIBVS SORS.

Quod reliquum est à termino Zebulun Aquilonari ad Iordanis vsque flexum magnum, Nephthali tribus sorte obtinuit: eiusque terminus ab Aquilone fuit Halibath siue Haleph, in angulo sita, qua se tres tribus Nephthali, Aſſer & Dan contingunt, & per Neheion & Adami, & Saanim ad Iebnacl & Amonider, indeque ad locum sub lacu Iordanis primo, ac tandem ad Iordanem; ab Austro verò, vt diximus, terminus cum Zebulun communis deducebatur iuxta Azanoth Thabor vsque ad Hucboch, & peruenit ad Aſſer confinia iuxta Chul: deinde terminus in arcus formam declinabat, ab Occafu ad Helaph vsque, habebatque ad dexteram conterminos Zebulun agros ad sinistra Dan; ad Occafum verò Aſſer, ab Ortu autem Iordanis partem cum lacu minori, ita vt Iordanis decursu cum Iuda coniuncta eſſet hæc tribus; ipsaque fluminis initio, Iuda verò sine cæteris omnes tribus ab Ortu cohiberet. hoc enim à Iosue significatum arbitramur, sic scribente. Et pertransit in Zebulun contra Meridiem, & in Aſſer contra Occidentem, & in Iuda ad Iordanem contra Ortum Solis. Præter eas vrbes, quas in limitibus sitas diximus, illas quoque munitissimas habuit se hanc tribu accepimus: Hasdimiser, Emath, magna ciuitate & regionis suæ caput. Rachath, Cheneret, quæ magno lacui nomen, vel ipsa dedit, vel ab eodem accepit; & Edemah, & Arama; Aſor & Cedus, & Edrai, & En-Aſſor, & Iabiu olim regia vrbs, & Ieron, & Magdacl, Horè, & Beth-Annath, & Beth-Sames, & Cartha, balneis salubribus insignè. Quæ verò posterioris memorata loca in illa tribu fuisse obseruauimus, illa sunt, Sedad, Siphro & Charofeth ciuitas Sifarae, Bethmahacha, Sebah filij Bochri in Dauidè rebellis furiarū terminus, Abel Mahacha in lato campo sita, munitissima pacisq. cultrix vrbs, Beth-Achad, Gabe Hippeo, nouissimis temporibus Legio dicta. Velenq. Ampelosa Gabacha, vrbs: Berothi & Iamia, parua oppida: Ghalgal, Mafaloth, Nephthalis siue Nephtholim, vrbs: Nahſon & Acra-bim, in qua diu permansere Emorrhæi, Sephoris ciuitas, quæ & Harabah, eadem postea Anthocratorida & Vbama siue Sephama, & Thariach, & Theſſalus vicus. Mōtium præcipui Thabor, alius ab illo maximo apud Iſſachar: huic & nomen Itabirim fuit, qui mons sanctus à Petro Apostolo est appellatus; & Aſamon qui & Aſachron dictus est mons. Locus etiam illustris est introitus Hammath, qua Libanus à Damasco in Hamath portas aperit. Regio ipsa inter Libanum & Hamath vrbs ipsius nomen obtinuit, quæ postea Yturea appellata est.

ASER TRIBVS SORS.

ASER tribus spaciosam regionem sorte obtinuit, finitimisque habuit ab Ortu Nephtholim; ab Occafu Tyri, ac Sydonis regnum; à Meridie Zebulū, ab Aquilone verò Dan: vrbesque in finibus Helchath iuxta Dan, & Chali inferiorem, & Bethren, & ad mare Achsaph, & Elmelech, & Amaad, & Mesal; Ramah in ramento Charmeli montis, & ipsum Charmelum, qua parte Siorbanah sita fuit, deinde Ghofa & Aczib vltimam sub Achior quæ ad Zebulun pertinebat. Atque ad Orientem conuerso termino, qui Zebulun Aquilonaris erat, sitæ fuerunt Achsaph, & Beth-Dagon. inde autem tractus producit vsq. ad eam partem agri Zebulun, quæ Iipthahel vallis dicebatur, relicta ad Austrum Bethemelech, & per Nahiel & Chabul, & Abram. Fuere præterea illo tempore vrbs & oppida illustriora, Rohhob & Amon, & Chana maior appellata, è cuius finibus postremis temporibus, illa insigni fide femina egressa Christum de filia & demonio oppressa liberatione appellabat. Post verò primam illam fortis descriptionem, & diuisionem commemorata legitur in omni Iſraël iudicem dedit Abialō. Antiquissimi cultores Chananaei dicebatur. Ab occafu Aquilonem verus Sydonis regnum continebat. Sareptam Sidoniorum, & Aſor, & Ludin, & Regium

& Sepheth castella, sed hoc postremum inexpugnabile. & Hecco, & Lais siue Lefem, vel Dan vrbs, quæ à filiis Dan possessa est, quamquæ ad Aſer pertinuisse dicatur. Valles præcipuas Sennim & Aſer, & Crocodilum oppidum, & aliud Bulbucorum dictum, vtrunque in agro Ptolemaidos, cui nomen quondam Acron siue Acri fuerat. Regio ipsa præter maritimum commerciorū opportunitatem frumenti fertiles agros habuit, atq. omnibus rebus ad victum commodis vsque ad delicias abundauit. ex montibus ferrum & as effodiebatur. olci etiam copia præcipuè commendati exprellit.

DE TRIBVVM SERIE.

TRIBVVM seriem eam teneri oportebat, quam pater Iſrael moriturus, dum filiis sortes prædiceret, instituit. 1. Reuben primogenitus meus, tu fortitudo mea, &c. 2. Simeon &c. 3. Leui, Diuidam eos in Iacob, & dispergam eos in Iſrael. 4. Iuda, te laudabunt fratres tui, manus tua in ceruicibus inimicorum tuorum, adorabunt te filij fratris tui. 5. Zebulun in littore maris habitabit, & in statione nauium pertingens vsque ad Sidonem. 6. Iſſachar aſinus fortis accubans inter terminos. 7. Dan iudicabit populum suum, sicut & alia tribus in Iſrael: Fiat Dan coluber in via, cerasus in semita. 8. Gad accinctus præliabitur ante eum, & ipse accingetur retrorsum. 9. Aſer pinguis panis eius, & præbebit delicias regibus. 10. Nephthali ceruus emissus dans eloquia pulchritudinis. 11. Filius accreſcens Ioseph, filius accreſcens & decorus aspectu. 12. Biniamin lupus rapax, manè comedet prædam, & vespere diuidet spolia. Hæc series tribuum iuxta benedictionis rationem, & nascendi ordinem fuit. Verum in partitione terræ, ac sortiu iactu, aliam seriem obseruauimus. Namque expugnata vltra Iordanem regna, & duabus tribubus, ac dimidia optata terra illa, in causa fuit, quam obrem alius ordo in sortibus iniretur distribuendis; quem hoc modo sacri libri designant. Reubē, Gad, & dimidia tribus Menasse, vltra Iordanem fuere; citra Iordanem verò primam sortem obtinuit Iudas ad Austrū, cui ad Aquilonē iunctus fuit Ephraim. Et post eū reliquæ dimidia tribui Menasse ad mare sua pars fuit adscripta: secundam Simeon in Iudæa finibus, tertiam Zebulun, quartam Iſſachar, quintam Aſer, sextam Nephthali, septimam Dan. Atque ita ex partitione terrarum hæc series colligitur: Reuben, Gad, Menasse, Iudas, Ephraim, Simeon, Zebulun, Iſſachar, Aſer, Nephthali, Dan. Nobis verò in hoc libro series seruata est, quam situs ipse peragranti bus offerebat, ita vt ex vicino in vicinum litem transeuntibus, quæ proxima occurreret fors, eam describeremus, initio à Meridie factò. hoc modo: Reuben vltra Iordanem suos agros assignauerimus, in regno Sed regis Amorrhæorū; & Gad, & Menasse in regno Og & Baſſan regione. Dein de traiecto flumine Iordane primū constituerimus Iudam, cuius describeremus sortem, secundum Simeonem, tertiu Dan, quartū Biniamin, qui cum Ephraim, sextum Menasse dimidiam tribum, septimum Iſſachar, octauum Zebulun, nonum Nephthali, decimum Aſer, eam demum partē agri quam Dan filij sibi bello cepere ad Libanū, cum de Dā ageremus, recēlebamus.

DE SACERDOTVM ET LEVI-TARVM CIVITATIBVS.

DE Leui & Simeone dictum fuerat à patre: Diuidam eos in Iacob, & dispergam eos in Iſrael. Omnem hanc familiam ad sacerdotum ministeria Deus delegit, vice omnium primogenitorum Iſrael, quos sibi exceptos esse voluerat, quam quia sacra lectioni, religionis obseruationi, ritibus, ceremoniis, custodiisque sacris pro omni populo intentam esse voluit, ab omni alio negotiorum & operum secularium studio vacuam, & suis tantum muniis vacantem, perſeuerare, atque ideò solis vrbsibus ad habitandum idoneis contentam manere iussit. Earum verò ciuitatum distributio, hoc pacto facta est: Fuerunt ex Leui tribu familiae. Prima Chaath

In I. Iosue Ioseph Iud. 4. Reg. Machab.

Gen. 49. 23. Iud. 1. 22.

Gen. 49. 15.

Gen. 49. 7.

Gen. 49.

Ios. 11.

Canan femina

Iud.

Iud. 11. 21. Iud. 1. 30. Deut. 33. 12.

Chaath filiorum Aaron sacerdotis : secunda filiorum Gerson, tertia Merari.

Primæ igitur Caath familię ciuitates adscriptæ sunt tredecim in fortibus Iuda, Simeon, & Biniamin. Cariath Arbe in montibus Iuda cum suburbanis suis, eandem Debron dictam scripsimus. & Lobna, & Iether, & Esthemo, & Holon, & Dabir, & Ain, & Iera, & Bethemes. Hęc nouem ex tribu Iuda & Simeon fuere. Ex tribu uero Biniamin, quatuor illæ; Gabaon, & Gabaon, & Anathoth, & Almon. His autem, qui reliqui ex eadem familia fuerant, vrbes assignatæ sunt in forte Ephraim, Sechem cum suburbanis suis, Gazer, & Libsaim, & Bethhoron cum suburbanis suis: atque de tribu Dan, Elthecho, Gabathon, & Ayalon, & Gethrimon, de utraque tribu quaternæ, ex dimidia tribu Manasse duæ, Thanech, & altera Gath Rimon. Decem his urbibus habitauerunt filij Caath, Leuitici ordinis.

Gersonis uero familia ultra Iordanem obtinuit vrbes duas; Gaulon in Basan, & Bostrah, siue Hestherach. Et in tribu Issachar quatuor, Cheson, & Dabereth, & Ieramoth, & Enganim; ac totidem ex tribu Aser, Masal & Abdon, & Helchath & Rohob. tres etiam ex Nephthali tribu, Cedec in Galilæa, & Hhamoth siue

Hhamath, Dor, & Chartan: ita ut huic familiæ tredecim obtigerint.

Merari autem familia, quæ in Leuitis censebantur, vrbes concessæ sunt in tribubus Zebulun, Reuben & Gad duodecim, hoc pacto: Ex tribu Zabulun, Lechnan & Chartha, & Danna, & Nahalol. Ex tribu uero Gad, Ramoth in Gilghad, & Mahanaim, & Hesbon, & Iafer: atque de tribu Ruben, ultra Iordanem etiam Bosor in vasto campo, cui Misor nomen à planitie factum est, & Iafer, & Iethsoon, & Mephaath. Harum omnium summa, octo & quadraginta cum suburbanis suis per familias, ut explicuimus, distributarum.

Præsidiales autem vrbes, iis qui per imprudentiam, vel repentinum animi motum, doloque carentem rixam, vel contentionem simultatis expetentem homicidium admisissent, constitutæ sunt: Cedec in termino montis Nephthali, & Sichem in monte Ephraim, & Hebron in monte Iuda: & ultra Iordanem apud duas & dimidiam tribus Bosor, in tribu Reuben in campo illo Misor dicto, & Ramoth in Galaad de tribu Gad, & Gaulon in Bassan, quæ ad dimidiæ tribus Manasse partem pertinebat.

FINIS.

